UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Primvm Codicis Praelectiones / Annotarunt, Alexander Imol. Celsus, Barbatias, Philippus Decius. Matthævs Antonianvs Recensvi

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Summa Tri. [et] fide cat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96035

Visual Library

propter opinionem diuerſitatē incerta efficitur: vt. §. quibus. ȝ. in. j. con ſtitu. ⁊ ꝑ Bar. C. de pe. iud. qui mal. iud. lȝ alioqui ſemper certa ſit. l. cuȝ quidam. §. ſuum. ff. de acqui. hered. vbi tenet per Bar. Phi. Deci.

a ¶ Proemium. Not. de proemio. vide. ȝ. eo. in prin. Bal. And. Barba.

b ¶ Incidit in penā falſi. Addo ꝙ quis regulariter. l. correcta vel abroga ta nō poſſit allega ri: tñ rō eſt allegabi lis: q̄ ſemp rema net. vt no. gl. ⁊ bar to. in. l. j. ī pn. j. ō cō iun. cū emā. lib. In no. i. c. nouit. extra ō iud. Panor. nu. xxiij. ⁊ ibi notaui ī apo. ad ipſum, in verſi. rō non tollit. ⁊ dixi in addit. ad Gemi. poſt eū i. c. j. in fi. princ. in ver. eius ratio. de reſti. ſpolia. ⁊ ī addi. ad Phi. frā. ibidez. ⁊ eo. verſi. Celſus.

c ¶ Lex ſuperueni ens. No. de. l. decu rionibꝰ. vide Bal. j. de ſac. ſanc. eccle. And. Barba.

d ¶ Qūo intelligat indictio. Tu dic vt ꝑ Spe. in tit. de inſtr. edit. §. j. verſi. poſt annos. ⁊ ver. breuiter. ⁊ ſeq. ⁊ vt not. ꝑ Jac. reb. ſup rub. de indi. li. x. in fi. ⁊ ibi dixi in apo. in ver. Rebu. ⁊ ad queſitū huiꝰ, vtrū omiſſa indictio vi tiet inſtr̄m, vid̄ iſtū in. l. fi. col. iiij. j. de fi deiuſſo. ⁊ ibi an o miſſa poſſit ꝓbari per teſtes. ⁊ vtrum falſa vitiet inſtr̄m, vide Bar. in. l. ſi li brarius. ⁊ ibi oīno Alexā. ff. de re. iu. ⁊ in. l. noīatim. ff. de cōdi. ⁊ demon. Spe. ī ti. de reſcri. §. iuj. ꝟſi. Itē ꝙ nō eſt. ⁊ q̄r intelligat eſſe de ſubſtātia in ſtrumēti, vid̄ alex. ꝯſi. lxiij. inci. terni nominis. vo. j. Cel.

e ¶ Poſſit corrige re errorem. Adde iſtū ī addi. ad Spe. inſti. de inſtr. edic. ꝟ. rogatꝰ. ⁊ ꝟ. non pōt. ⁊ in titu. de pa. conſtan. §. pacta. ⁊ l. ambiguitates. in fine. j. de teſt. Bar. ⁊ Alex. ī. l. impera tor. ff. de ſta. ho. ⁊ ī l. ſi librariꝰ. ff. de re. iur. Alex. omnino in. l. ſi quis. §. pretor. ff. de eden. ⁊ conſi. cv. vol. ij. Celſus.

¶ Nam plerūqꝫ proemiū a caſum finalē oſtēdit, vt. ff. de heredi. inſti. l. fin. q̄ eſt not. ad hoc. ¶ In tex. ibi, preſidiū. in tota iſta cōſtitutiōe dignitas ⁊ tituli ꝓprijs nominibus preferunt: ſed in ſupe riori cōſtitutione ecōtra. Unde in hoc nō videt eſſe differētia vel diſtātia, cuiꝰ cōtrariū quādoqꝫ obtinet: vt. ff. de ſtipu. ſeruo. l. ſi ſeruꝰ cōmunis. ⁊ de condi. ⁊ demō. l. cum ita. §. j. in princ. Sed hec ſunt verba eūciatiua, vbi talis ordo ⁊ differētia nō attēdit, ibi ſunt verba diſpoſitiua, ſcdm Old.

2 ¶ † In tex. ibi, falſi crimini. Not. ꝙ producēs in iudicio ſcienter ſtatutū correctū, incidit in penā falſib. Illud eſt verum, ſi ſtatutū nō facit ad cau ſam: ſed ſi facit ad cauſaȝ, verbi gratia, quia que ſtio determinat per ſtatutū vetꝰ, ⁊ nō per nouū, eo ꝙ agit de negotio veteri, quod pertinet ad le gem antiquā, ⁊ non ad nouā: illud non eſt pena, imo eſt licitū producere tale ſtatutū: cum vigore eius quātum ad cauſam illā non ſit ſublatum: vt in authē. vt cū de appel. cogno. in ꝑnc. colla. viij. Niſi lex noua diceret expreſſe, ꝙ corrigit legē ve terem in preteritis ⁊ futuris: q̄ tūc nullo modo poſſet lex vetꝰ ꝓduci, vl' allegari in iudicio. De materia iſta tractat. j. de legi. l. leges. facit. l. vlt. j. de decu. lib. x. vbi dicit tex. leges cōuenit futuris formā imponere, nō ꝑteritis calumniā excitare. ¶ In tex. ibi, qd̄ ⁊ ipſum. i. facultatē detrahēdi. addēdi, ⁊ mutādi. Et no. ꝙ iſta verba ponunt in libellis, dū dicimꝰ, ſaluo iure addēdi, detrahēdi,

3 ⁊ mutandi. ¶ In tex. ibi, ſi que vero. † Not. ꝙ lex

c ſuperuenīēsc non tollit priuilegiū, niſi de eo fa ciat mentionē. concor. j. de ſilen. l. decurionibus. lib. xij. ⁊ ibi no. ſic nō tollit cōſuetudinē ſpecialeȝ alicuius loci: vt extra de cōſti. c. licet. lib. vj. Con trariā vero cōſuetudinē tollit, qn̄ ꝑnceps vult ei derogare: vt. ff. ō ſepul. vio. l. iij. §. diuus. In tex. ibi. capitulis nō ex priuilegio deducēdis, ſȝ iure cōi. In tex. ibi, ꝑ innato. i. a natura adminiſtrato vl' habito, vt. ff. ad mac. l. j. ¶ In gl. magna q̄ ici

4 pit imo videt. † Not. duo. primo, ꝙ vbi eſt diuer ſitas indictionū: ibi neceſſe eſt ꝙ res ſint diuerſe.

d Sed q̄ro qūo intelligat indictio. d Tu dic vt de idibꝰ, nonis, calēdis, vt notat de ver. ſig. l. cū biſ ſextus. ⁊ in data libri ſexti. Sed qd ſi notariꝰ er rauerit in indictione: nunqd valeat inſtr̄ȝ: Sup hoc cōſuluit Dy. in conſilijs ſuis. xxxiij. cōſilio, qd̄ lȝ omiſſio indictionis vitiet inſtr̄ȝ: non tñ eſt qn̄ in illiꝰ cōputatione errat: q̄ nō eſt omiſſa for ma, lȝ ſit erratū, qd̄ eſt no. Dicit tñ Dy. in codeȝ cōſilio, ꝙ potiꝰ ꝑſumit qs errare in indictione, ꝙ ī anno dn̄i: qn̄ nō ꝯcordāt annꝰ ⁊ indictio, pro pter duas rōnes. Prima, q̄ errare ī annis eſt la tiſſima culpa, nemo eñ tā demēs eſt, q quotā an ni ignoret. ſȝ iſta lata culpa nō ꝑſumit. Scd̄a rō eſt q̄ qs ſemp ꝑſumit errare ī eo, qd̄ eſt vl' dȝ eſſe ſibi minꝰ notū: ſed hmōi eſt indictio, ꝙ ēt multi periti neſciūt cōputare. Ad hoc facit ī rōne ſui. ff. de rebꝰ dubijs. l. q habebat. Idē tȝ Bar. in. l. ſi

5 librariꝰ. ff. de reg. iur. ¶ † Sed an tabellio poſſit

e corrigere talē errorēe: dicit Cy. in. l. impator. de ſta. ho. ff. in lectura, ꝙ non, poſtꝙ reſtituit parti inſtr̄m. Idē dt Jac. de bel. Alij dicūt qd̄ errorē, q iuris ꝑſumptiōe corrigit, vt error īdictiōis, ſem per corrigere pōt, ſecus ſi ſit error, q non corrigit iuris ꝑſumptione: q̄ tūc nō pōt corrigere authoritate ꝓpria: q̄ eſſet ſibi cōtrariꝰ, ⁊ q̄ officio ſuo functꝰ, ⁊ q̄ equiparat teſti. Sȝ dȝ corrigere cū authoritate iudicis, facta priꝰ fide veritatis. ⁊ ita eſt tenendū ⁊ cōcludē dum cōiuncta vtraqꝫ opiniōe. Aut tabellio nōdū reſtituit inſtr̄m: ⁊ pōt corrigere, ⁊ aptare vt vult: vt. l. ſi qs decurio. j. ō falſis. Aut reſtituit in ſtrumentū in publica forma: ⁊ tūc aut vult corrigere eo mō quo corrigit lex: ⁊ tūc hmōi pōt: q̄ hȝ iuris ꝑſumptionē ꝑ ſe: ⁊ q̄ non nocet alicui cū ⁊ ſine hoc ius ſic ꝑſumeret: ⁊ ita cēt. Aut vult corrigere circa aliud, circa qd̄ lex nō ꝑſumit: ⁊ tūc nō pōt rōnibꝰ iā dictis. Addere forte poſſet que per errorem omiſiſſet, ſicut teſtis, argu. eorum que notant in aut. de teſt. §. q̄ vero. errorē aūt partiū tabellio corrigere nō poteſt. j. ō teſta. l. ambi guitates. ff. de hered. inſti. l. illa inſtitutio. ꝑ Bar. poſt Jac. de are. Bal.

f ¶ No. argumentū. de iſta obſcuritate vide Bart. vbi notaui in. l. quic quid. ff. de verbo. oblig. And. Barba.

g ¶ Cōparatiōes lr̄arū. Addo iſtū ī. l. cōparatiōes. col. pe. ꝟ. Itē dȝ fieri cō par. j. ō fi. iſtr. vbi dt ꝙ ī tractatu lr̄arū, ſignis, ⁊ notul'. ſtat oculꝰ cōparā tis. ⁊ ī aut. ſȝ nouo. co. ij. ꝟ. Itē opȝ ꝯtinere. j. ſi cer. pe. ⁊ dixi plene ī apo. ad Lāfr. de oīa. i. c. qn̄ ꝯ falſaȝ. nu. lj. ꝟ. q̄ dictū eſt, cuȝ duobꝰ ſeq. ⁊ nu. lij. verſi. attendite. extra de proba. ⁊ Pau. de Caſt. conſi. cxcvj. Celſus.

h ¶ Item etiam abbates. No. ꝙ abbates illiterati poſſunt promoueri ad

¶ De emendatione Codicis Juſtiniani. Rubrica.

1 ☞ Diuerſitas ſtili an generet ambiguitatem.
2 Et quid in inſtrumentis, ſi ibi inuenitur diuerſitas ſtili.

¶ Lex vnica.

f **Cordi nobis.** Not. argumentūf ad teſtes: q̄ ꝓpter nimiam obſcurita tem, ⁊ diuerſitatē, ⁊ ſimilitudinē dicat eorū fides vacil lare. In diuerſitate eſt verum: ſed in ſimilitudine relin quitur arbitrio iudicis, q hȝ ex cōiecturis conſiderare an teſtes videant ſubornati ꝓpter vnū eundemqꝫ ꝑme ditatuȝ ſermonē. ¶ In tex. ibi, nocte obſcuritatis. Sume ar. ex iſto tex. ꝙ nō dicat nox, niſi cū eſt obſcuritas. ¶ In tex. ibi, circūductis. i. ſupua cuis ſilibꝰ ꝯſijs. ¶ In tex. ibi, ⁊ additis. vtilibꝰ ⁊ neceſſarijs: ō qbꝰ priꝰ nihil erat cautū. ¶ In tex. ibi, repletis. illis de qbꝰ erat cautū, ſed defe ctiue. ¶ In tex, ibi, trāſformatis. i. mutatis ꝙtū ad obſcuritatē ꝟbor.

1 ¶ † In tex. ibi, ⁊ correctis. quantū ad effectū ſn̄iarum nouellarū, ⁊ au thenticorū Juſtiniani. Quidā tamē dicunt ecōtra de libro authēticor: quia ibi Imperator nō retinet diuerſum ſtilū. Tu dic ꝙ diuerſitas ſtili generat ambiguitateȝ vbi claritas ꝑ aliud non apparet: ſed vbi ꝑ aliud

2 apparet: nō curamꝰ diuerſitatē ſtili, vl' ordinȝ: vt hic. ¶ † Et eſt hoc no.

g ad cōparationes literarūg que fiunt quotidie de ſcriptis tabellionum, ꝙ ibi facit idē nō ſolum cōparatio literarū in ſcriptura, ſed etiā in ſtilo. De iſto verbo ſtilo, habetis in. l. j. j. de ſa. ſanc. eccle. de quo verbo non reperies alibi in iure. ¶ In tex. ibi, ſanctiſſimi. i. firmiſſimi. Baldus.

¶ De ſumma trinitate ⁊ fide catholica. Rubrica.

1 ☞ Illiterati poſſunt promoueri ad minores ordines.
2 Ita etiam abbates.

¶ Circa rubricā dic vt in gl. Adde ſi vis ſcire articulos fidei explicite, vide hic ꝑ Azonē in ſumma. Et an ſufficiat implicite credere, an vero ſit neceſſe ꝙ ſciant articuli fidei explicite ⁊ clare, dic vt not. per Inn. ex tra eo. c. firmiter. vbi dicitur etiā ꝙ prelati eccleſiaruȝ, qui habēt curam animarū, debent ſcire articulos fidei explicite ⁊ diſticte, qui cōtinentur in ſymbolo: Credo ī vnū Deū. ⁊, Quicūqꝫ vult ſaluꝰ eſſe. xxxviij. diſt. c. j. ij. ⁊. c. ſeq. ſed epiſcopi debēt etiā plus ſcire: quia de eis debent redde re rationē: vt. xxvj. di. c. ecce. nō tñ incōtinenti tenent de omnibꝰ reſpō dere, niſi prehabita deliberatione, ⁊ etiā ſi oportuerit, cū conſilio alioꝝ.

1 ¶ † Dicit tñ ꝙ minus ēt illiterati pn̄t ꝓmoueri in minoribꝰ beneficijs.

2 ¶ † Itē ēt abbatesh in qbꝰ magis attēdit vita, ꝙ ſciētia, vt i. c. cū in cū

h ctis. de ele. Laicis aūt ſufficit credere īplicite qcqd credit eccl'ia, ſcdȝ In no. q dicit ꝙ ſi laicꝰ credit īplicite qcqd credit eccl'ia. ſed falſo opinat rō ne mala motꝰ, puta qd̄ pater maior, vel prior ſit filio: vl' qd̄ tres perſone ſunt tres res a ſe inuicē diſtantes, ꝙ non eſt hereticꝰ, nec peccat, dūmo do hunc ſuum errorē nō defendat, ⁊ hoc ipſe credat, q̄ credit eccleſiā ſic credere: ⁊ ſuā opinionē ſupponat fidei eccl'ie. Q̄ lȝ qs ſit male opinatꝰ: tamen nō eſt illa fides ſua, imo fides ſua eſt fides eccleſie, vt eod. ti. c. da mnatus. circa fi. ſcdȝ Inn. qd̄ eſt valde not. ad excuſationē ruſticorum ⁊ idiotarum, qui ſepe impetuntur de hereſi per inquiſitorem. Bald.

1 ☞ Imperator an debeat imponere legē toti orbi, vel tantū ſubditis.
2 Uolo verbum, an ſit diſpoſitiuum, vel enuntiatiuum.
3 Imperator an fuerit hereticus permittendo vſuras.
4 Uſure quare ſunt prohibite. Et quot modis petantur.
5 Heretici an ſint infames.
6 Notarius infamis an poſſit conficere inſtrumenta, ſi non ſit ſententia liter remotus ab officio tabellionatus.
7 Pena impoſita pro aliquo debito, an tollat aliam.
Pena hereticorum an ſit ordinaria, vel arbitraria.
8 Statutorum effectus a quibus cauſis principaliter procedit.
9 Bānitus de Aretio fuit occiſus in territorio Florentino per quēdam Aretinum: an iſte Aretinus poſſit puniri Aretij.
10 Statuta generalia an includant clericos.
11 Uniuerſitas expulſa de proprio territorio, an poſſit ſe ibi congregare, ⁊ ſtatuta facere.

Statutum

12 Statutū omne diſponit aut de perſonis, aut de rebꝰ, aut de actionibꝰ.
13 Statutum vtrum poſſit habilitare forēſes in proprio territorio ſtatuentium.
14 Statutum an poſſit habilitare nō ſubditū in territorio contrahentem. Inſtitutio ſpurij an trahatur ad bona que ſunt extra territorium ſtatuentium.
15 Statutum permittens filiofa. teſtari, vtrum valeat.
16 Statuta dictantia ꝙ credatur ſcripture campſoris tāquam inſtrumento publico, valent.
17 Statutum permittēs primogenitū ſuccedere excluſis certis, an valeat.
18 Statutum dictans ꝙ mulier non poſſit legare marito, an valeat.
19 Statutum dictās ꝙ filia femina nō ſuccedat extāte maſculo, an teneat.
20 Locus qui inſpiciatur in ſeruandis, ſtatutis vel contractibus.
21 Probando, an inſpiciatur conſuetudo loci contractus, vel loci iudicij, ibidem.
22 Statutum ciuitatis puniens extraneum ibidem delinquentem, an ſit validum.
23 Ciuis an obligetur delinquens extra territorium.
24 Statutum dicit, ſi forenſis offendit ciuem, ꝙ poſſit puniri vbiqꝫ locorum: ſi iſte forenſis poſtea reperiatur in territorio, ꝙ debeat puniri tali pena: an tale ſtatutum valeat.
25 Et poſito ꝙ ciuis veniat puniendus extra territorium, an iudex proprij domicilij, ſeu originis poſſit inquirere contra eum.
26 Pena impoſita in territorio, an extendatur extra territorium.

¶ Lex prima.

CUnctos populos. Quidam diuidūt in tres partes: quidā in quatuor. de hoc curandū parum eſt. h. d. Fides catholica circa trinitatē ē ſeruāda ſcdꝫ apoſtolicam doctrinā, ⁊ euangelicā diſciplinā: ⁊ eā ſeruantes vocanꝰ Chriſtiani: nō ſeruātes vocanꝰ heretici, vt dementes īfames habenꝰ, ⁊ a deo ⁊ a pncipe puniunꝰ. h. d. ¶ Nota ꝙ fides catholica eſt ſeruāda. ¶ Secūdo no. arg. ꝙ Imperator nō imponit legem niſi ſubditis. ¶ Tertio not. arg. ꝙ verbū volumꝰ, eſt diſpoſitiuū ⁊ ⁊ preceptiuum. ¶ Quarto no. ꝙ benefaciētes habēt premiū nominis ⁊ rei: male vero faciētes ecōtra habēt demeritū in noīe ⁊ effectu. ¶ Quinto no. ꝙ heretici vocanꝰ infami, demētes, ⁊ infames. ¶ Sexto no. ꝙ arbitriū ſeu arbitralis poteſtas imperatoris ꝓcedit a deo. ¶ No. ſeptimo hereticos non ſolū puniri a deo: ſed a dei miniſtro. Iſta ſunt notabilia.
1 ¶ †Opp. dicitꝰ hic ꝙ impator īponit legē populis ſubditis ſibi. Cōtra. imo debet Imperator imponere legē toti orbi: qꝛ totꝰ orbis eſt ſub imperio. ff. de excu. tut. l. ſi duas. §. decē. ⁊ ad leg. rhod. de iact. l. deprecatio. Solu. cōcedo ꝙ inſpecta poteſtate quā Imperator hꝫ de iure ciuili, pōt imponere legē toti orbi: ſed inſpecta volūtate principis, dico ꝙ Imperator nō vult īponere legē pplis, q nō obediūt: nec eſt ſpes ꝙ obediant, ne lex ſua ſit ludibrio, ⁊ ī vanū poſita. ⁊ ita loquiꝰ hic. ¶ Nūc videamꝰ an ꝑſuppoſitū ſit verū, ꝙ Impator ſit ita vniuerſalis dñs. nā cū Impatores romani hec oīa armis ⁊ ꝑ violētiā occupauerīt: ⁊ ita ꝯſtat de mala fide a principio: quō poſſunt ſucceſſores eorū ſecure tenere, ⁊ bona fide quecūqꝫ tenēdo: rñdet Inn. fingēdo, ꝙ debemꝰ credere ꝙ vſi fuerint iure ſuo. de papa tñ dt Inn. ꝙ nō eſt dubiū, ꝙ pōt tenere qcqd tꝫ: qꝛ eſt vicariꝰ Chriſti ſcdꝫ Inn. q ita not. extra de voto. c. qd ſup. ¶ Ego addo ⁊
a dico, ꝙ ceſareū imperiū ē a deo[a]: vt ī aut. de nō alie. §. finimꝰ igiꝰ. Et hoc tripliciter. Prio ꝑmiſſiue. Scdo approbatiue. Tertio formaliter ⁊ effectiue. ¶ Dico prio, ꝙ ꝑmiſſiue. nā hoc eſt ꝑmiſſum a deo ꝓpter bonum vniuerſale: qꝛ entia nolūt male diſpōi, nec bonū pluralitas pꝛicipatuū. vnꝰ ergo princeps: vt ait Ariſto. xij. metha. ad fi. hoc em̄ permiſſuꝫ eſt a deo ſub rōne finis: vt mūdꝰ optimis legibꝰ regaꝰ. nā ſcdꝫ phiſicā regulā: cuius finis bonꝰ ē: ipm quoqꝫ bonū ē. oīa em̄ rectificat finis. Iuſtū eſt em̄ a fine denominari oīa ſcdm Ariſto. ¶ Scdo dixi ꝙ impiū ē a Deo approbatiue. Chriſtꝰ em̄ approbauit impiū, dū dixit: imago ceſaris reddaꝰ Ceſari: vt habeꝰ ī euāgelio. niſi em̄ approbaſſet illā imaginē: illa nō eſſet ceſaris: nec deberet reſtitui iniuſto ⁊ violēto creditori: qꝛ violētus poſſeſſor nō fuiſſet defenſus a deo ī impropria poſſeſſiōe. ¶ Tertio dico ꝙ romanū impiū eſt a deo formaliter ⁊ effectiue: nā cū tota collectio Chriſtianorū hoc teneat: licet quedā regna nō obediāt: nō eſt putandū aliud, niſi ꝙ etiā ipſe deꝰ hoc diſponat, qui eſt caput illi collectionis: ⁊ poſt deū eſt Imperator apoſtolicꝰ immediatꝰ, q hoc approbat: vt extra de elec. c. venerabilē. ex quibꝰ apparet ſuppoſitū eſſe verū: ꝙ Imperator romanorū eſt dñs vniuerſalis chriſtianorū. Sed nunqd eccleſia ſit mater imperij? dic ꝙ ſic: qꝛ Imperator dꝫ ab ea recipere inſignia impialia, ꝙuis ⁊ ante eſt impator. Unde eccleſia eſt mater cōſeruās nō generās. nā imperiū immediate a populo ꝓceſſit: vt in aut. de inſtru. cau. ⁊ fide. §. ⁊ qꝛ imperiū. ⁊ in aut. quomō oportet epi. in princ. Eccłia ergo mater eſt ꝓtectiōe: vt in aut. vt determi. ſit num. §. j. ⁊ approbatiōe inſule imperialis, ſeu corone: ⁊ aliorū inſigniorū exhibitiōe. ¶ Reuertēdo ad ſolutionē ꝓdictā, dico ꝙ Impator nō vult īponere legē niſi illis de qbꝰ eſt
b ſpes ꝙ obediātb. Sꝫ iuxta hoc venit incidēter qdā qd: ponamꝰ ꝙ poſt legeꝫ conditā aliqua ciuitas incipit obedire, q̄ priꝰ rebellis erat. Modo queritur, vtrū cōſtitutiōes imperiales priꝰ facte ligēt iſtā ciuitatē: ⁊ videtur ꝙ nō inſpecto initio legis cōdite: vt. ff. de lib. leg. l. Aurelius. §. teſtamēto. de au. ⁊ ar. leg. l. ſi ita. Preterea omnis effectꝰ denominaꝰ a potētijs cauſarū: ⁊ in primis requiriꝰ potētia cāe efficientis: vt de adop. l. ſi arrogator. §. ſed an impuberi. Scdo reqriꝰ aptitudo materie ſuſcipiētis. a
ff. de verb. obl. l. inter ſtipulantē. §. ſacrā. Tertio requiriꝰ modꝰ forme imprimētis: vt. ff. de v. obl. l. qui Rome. §. Flauiꝰ hermes. Quarto requiriꝰ finis cāe mouētis: vt. ff. de her. inſt. l. fi. ⁊. l. pactumeuiꝰ Androſtenes. Iſta ſunt q̄ determinant ꝓprio ſeu ꝓmos effectꝰ: ſꝫ cū hic a principio defuerint quedā ex ꝓdictis iſtis: ergo ciuitas poſtea ac nouiter acquiſita nō eſt ſubiecta legibꝰ añ factis. In cōtrariū eſt veritas. Primo: qꝛ vniuerſalia recipiūt augmētū ⁊ diminutionē: vt. l. Luciꝰ. ff. d fun. inſtr. ⁊. l. qd diciꝰ de impēſis. ⁊ no. j. q̄ res pig. obl. poſ. l. fi. ꝑ Cy. j. de in. dot. l. etiā ꝑ eundē. ff. de pig. act. l. ſi cōuenerit. §. ſi nuda. ⁊ etiā ꝑ gl. Scdo, qꝛ iſta acquiſitio nō eſt noua acquiſitio in vniuerſali dñio, ſꝫ eſt reddere iſtā ciuitatē ſue forme ⁊ ſtatui naturali. vñ merito diſpoſitio ſuperioris adaptaꝰ ſibi. ff. de li. ⁊ poſth. l. filio quē pater. ⁊ arg. ff. de pac. l. ſi vnꝰ. §. pactꝰ. verſ. qd in ſpecie. Tertio: qꝛ ſicut dicimꝰ in eccleſia curata in habitu, nō in actu: ꝙ̄ ſtatim ꝙ ſunt ibi parochiani, recuperant actū, qui egrediꝰ de potētia habitꝰ ad actū, ſiue d proprio habitu: ita eſt hic: qꝛ licet contra rebelles nō ſit dñiuꝫ in actu: tñ eſt in habitu, ſi ſubſequitur actus, trahiꝰ ad habitū. Ita habemus in. l. ſicut. in fi. ff. qd cuiuſqꝫ vniuer. nā res de facili reuertiꝰ b
ad ſui naturā: ⁊ hoc eſt de prima ſolutione huius cōtrarij. Scda ſol. eſt, ꝙ Imperator nec de iure, nec de facto poſſit imponere legeꝫ non ſubditis: ſed tu dic, vt dixi ſuperiꝰ. Scdo opponitur circa idē dicitur hic cūctos populos, quos, ⁊c. Innuit ergo ꝙ quidā populi nō ſunt ſub imperio: nā relatiuū, qs, vel q, iniūctum generalitati ſine copu-
c la, habet reſtringere:c vt. ff. de leg. iij. l. ea tamē. ſꝫ lex dicit, ꝙ Imperator eſt dominꝰ totiꝰ mūdi: vt d. l. depcatio. ergo male ponitur hic terminꝰ reſtrictiuus, quo, ⁊c. Sol. dicūt quidā ꝙ illud relatiuum poteſt poni dupłr: vno modo demōſtratiue: alio reſtrictiue. Nūc ad propoſitū dicūt ſi vis ſcire de natura iſtius relatiui, eſt conſyderādum c
ꝙ aliquādo ꝑ relatiuū addiꝰ generalitati qualitas, q̄ naturałr ineſt cuilibet de gñe: ⁊ tunc poniꝰ declaratiue ſeu demōſtratiue: vt. l. oēs populi. ff. de iuſt. ⁊ iu. nā ibi poniꝰ oēs populi q legibꝰ, ⁊c. q ſcꝫ oēs. aliqñ ꝑ relatiuū gñalitati addiꝰ qualitas q̄ naturałr nō ineſt cuilibet de gñe: tūc ſi apponiꝰ cū copula, ⁊, poniꝰ implicatiue ſeu augmētatiue, aut ſine copula, ⁊ poniꝰ reſtrictiue: vt. l. ea tñ. de leg. iij. ſcdꝫ Bar. cū ergo hic ꝑ relatiuū adijciaꝰ qualitas gñi, q̄ naturałr ineſt de iure cuilibet ſpeciei: merito nō poniꝰ reſtrictiue, habita relatione ad ius: ſed habita relatione ad factū, poſſet poni reſtrictiue, ſcdꝫ Bar. quod eſt nouū, ⁊ no. dictū. ⁊ bñ: qꝛ qñ relatiuū refert qualitatē gñis ſub proprio eſſe: nūꝙ̄ reſtringit: ſed qñ diuidit genus
2 per differētiā: tūc reſtringit: vt. d. l. ea tñ. ¶ †Ter
d tio op. Impator hic loquiꝰ ꝑ verbū, volumus d. ſed videꝰ ꝙ improprie ⁊ incōgrue loquatur: nam verbū, volo, eſt potiꝰ enūciatiuū, ꝙ̄ diſpoſitiuꝫ: vnde videꝰ obſtare qd legiꝰ ⁊ not. j. de cōtrahen. emp. l. in emētis. de leg. j. l. ſerui electiōe. in prin. Sol. aut loquimur in diſpoſitiōe legali, ⁊ eſt ver d
bū diſpoſitiuū: vt h, aut loqmur ī volūtate hoīs: ⁊ tūc refert. Aut hoc verbū, volo, nō determinaꝰ per actū extrinſecū ſibi: aut determinaꝰ ꝑ actū alteriꝰ xbi: aut ꝑ actū q pōt ſibi ineſſe. primo caſu īducit diſpoſitionē. vñ ille q dicit, volo legatū, acceptat legatū. ille q dt, volo hereditatē, acceptat hereditatē: vt. ff. de leg. j. l. ſi ita legatū. §. illi ſi volet. ⁊. ff. de her. inſtit. l. iam dubitare. Idē ſi dicat, volo eſſe heres: qꝛ xbū, eſſe, informat xbuꝫ, volo, ſup ꝓſenti eſſentia actꝰ. Ideo inducit diſpoſitionem. facit de leg. iij. l. pāphilo. §. ꝓpoſituꝫ. Scdo caſu quādo determinaꝰ ꝑ actū alterius verbi, vt quādo ego dico. volo eligere: in iſto caſu: qꝛ deter

abbatias, vide tex. in. c. ex multa. ⁊ ibi dixi. Bal. ī. l. athlete. §. de ruſticis. ff. d excu. tu. An. Bar. ¶ Imperiū. vñ originem habeat, ⁊ a quo ſit, adde ⁊ vide ꝑ iſtū in. l. fi. ad fi. C. de quadr. preſcrip. in. c. cū nō liceat. de ꝓſcrip. in vl. col. ad med. ⁊ Innoc. in. c. licet. de foro comp. Et ad id qd ſupra dicit imperatorem vniuerſalē dñm eſſe, addꝺ Bar. in. l. ſi duas. §. grāmatici. ff. de excu. tu. vbi ꝑ Alexā. vnde ſit vt mūdus ab alio occupatus vendicari poſſit ſcdꝫ qd tenet Bart. in. l. ij. C. ī qbus cau. col. lib. xj. ⁊ in extrauaganti ad reprimēdā. verſicu. totius orbis. Philip. Decius.
☞ Qd obediant. Adde qd poſui in apoſt. ad iſtū hic in prin. ſup ver. illis, qui ſibi non parēt. Bal. in. c. q̄ in eccleſiarū. nu. ij. ⁊ quod ibi notaui in addi. ad eū poſt alios in ver. infideliū. extra de cōſti. ⁊ Fel. in. c. iudei. el. ij. ver. ſubdit tamē hic. extra de Iude. Celſus.
☞ Habet reſtringere. Adde Car. in cle. j. q. ix. extra de fo. cōpet. ⁊ in cle. ij. in princ. de ſta. mo. ⁊ dixi in apoſtil. ad Panor. poſt eū in c. de cetero. nu. iiij. in ver. reſtringit. ꝓcedētia. extra d cle. nō reſi. ⁊ de natura relatiui vide pulchre Bar. in. l. hoc articulo. col. pe. xſ. Iteꝫ habemus relatiuū. ff. de her. inſti. ⁊ in. l. nā qd. §. fi. ⁊ ibi oīno do. meū do. Iaſ. may. col. ij. ⁊. iij. vbi ponit regulā cū fallen. ff. de penu. leg. Celſus.
¶ Uerbū volumꝰ, Addꝺ Car. in cle. j. in fi. extra de cenſi. ⁊ in cle. exiui. §. deinum. de verb. ſign. Iſtū Bar. ⁊ Pau. de Caſt. ⁊ doc. in. l. Pāphilo. §. ꝓpoſitum. ff. de lega. iij. Alexan. oīno poſt Bar. in. l. ſerui electiōe. col. ij. cū in fini. cōcor. ibi ꝑ eum ſigna. ff. de legat. j.

do.meũ Jaſ.hic col.vj.ver.tertio põdera.cũ.iij.col.ſe.vbi poteris vide-
re quid operet͡ in cõtractib⁹,iudicijs,⁊ vltimis volũtatib⁹.de quo etiã
per Feli.in.c.ij.col.fi.ver.verbum ſtatuimus.extra de iudi.Celſus.

a ¶ Poterit ꝑmittere vſuras. Adde Guil.de Cu. hic n.iij.i ꝟ.vtrũ vſu-
re.Car.i cle.j.ij.q.extra de vſu. dixi aliqd i apoſtil.ad Pan.i.c.poſt miſe
rabilẽ.n.v.i.ꝟ.chri
ſtianos.eo.ti.in an
ti.Alex.cõſi.j.col.
ij.⁊.iij.⁊ conſi.cvij.
vol.ij.⁊ ꝯſil.lvij.vo
lu.j.⁊ an papa poſ
ſit permittere,vide
Ale.vbi.ſ. Pan.
⁊ doct.in.c.ſup eo.
de vſu.⁊ Archid.
poſt glo.in cap.nõ
licet.x.diſtinct.

b ¶ Nõ ſit peccatũ.
Adde qd notaui i
apoſt.ad iſtũ in au
thẽ.ad hec.nu.iij.
in ver.eſt heretic⁹.
j.de vſu.Celſus.

c ¶ Petunt͡ vt ſors.
Adde quotuplici-
ter poſſunt vſure
vt ſors peti,⁊ quã-
do,Bart.i.l.ſociũ.
ff.pro ſocio.Jſtum 3
in ſua marg.i ver.
vſura.ꝟſi.ij.⁊ Car.
in cle.j.§.fin.q.viij.
de vſu.Panor.ca.
conqueſtus.nu.vj.
⁊ ibi notaui.i apo-
ſtil.ad ipſuz in ver
ſic.ratione intereſ-
ſe.extra.eo.ti.i an-
ti.Pau.de caſt.cõ
ſil.xix.incip.pſens
dubium.⁊ Alexã.
conſi.lij.incip.Cal
limachus.volumi.
iiij.Celſus.

d ¶ Preſtatio.No.
ꝙ pecunia q̃ datur
ex mẽte,nõ eſt vſu
ra.vide pulchram
diſputationeʒ do.
Pe.de anch.⁊ vide
Ang.ff.de pac.l.ſi
tibi.And.barb.

e ¶ Alio mõ ponit͡
paſſiue.an infamis
poterit eſſe teſtis,
vide que notaui in
l.Caſſi⁹.de ſena.⁊
quanta fides ſit ei
adhibẽda pẽdet ex
qualitate ⁊ q̃tita-
te ĩfamie:⁊ de hoc
vr̃ tex.nõ cauillan
do.in.c.lʒ.de pba.
vbi dicit͡,ꝙ qdã ex
illis teſtib⁹ erat ita male fame,ꝙ modica vel nulla erat ei fides adhibẽ-
da.facit.c.fi.de teſt.facit.c.teſtimoniũ.e.ti.vbi ponit ſpeciale,ꝙ in cã cri
minali nõ põt teſtificari:ergo in cã ciuili põt.Sed do.Card.ibidẽ tenet
indiſtincte ꝙ teſtis infamis nõ põt teſtificari p caſuʒ illi⁹.c.teſtimoniũ.
mouet͡:qꝛ litera illa loquit͡ i principio generaliter,⁊ appellatiõe ĩfamie,
venit infamia iuris ⁊ facti:nec reperit͡ ius in cõtrariũ pbans:ad hoc qd
not.Dy.in.c.infamibus.de regu.iuris.lib.vj.Abbas ſic tenet cõtra.⁊
ſequit͡ primã opinionẽ.vide eũ ibi.⁊ q̃ not.in tex.in.d.l.Caſſius.de iſta
infamia vide Bar.in.l.ex libero.de queſtio.Andr.Barba.

☞ Adde predictis Specu.in titu.de teſte.§.j.verſic.Jtem excipitur.⁊
verſic.quid de portantibus.Felin.in capitu.teſtimonium.col.ij.ver.ſe-
cundo not.extra de teſta.⁊ in capi.licet.col.iiij.ver.nota quarto.ibi ma-
le fame.extra de probatio.⁊ in capit.at ſi clerici.col.xij.verſic.not.quod
teſtis infamis.extra de iud.⁊ do.⁊ preceptorẽ meũ in iure cano.d.Phi
lippum deciũ in cap.cauſaʒ que.in.ij.no.extra de offi.de leg.⁊ cõſilio ſuo
cxxxiij.incip.diuino ⁊c.⁊ pro eo tenui.col.ij.vol.j.⁊ Old.cõſi.cxcj.⁊ ple-

minat͡ p actũ verbi infiniti,nõ diſponit de pñti:
vt.d.l.ſerui electiõe.vñ ille q dĩt,volo eligere Pe
trũ i abbatẽ:nõ tñ eligit Petrũ in abbatẽ,ſʒ eſt
quoddã enunciatiuũ.Tertio caſu qñ ꝟbũ volo,
determinat͡ p actũ extrinſecũ.ſ.q nõ põt ſibi ineſ-
ſe:vt cũ dico,volo aſcẽdere arborẽ,volo implere
ꝯditionẽ,⁊ ſimilia:tũc nõ diſponit:qꝛ nõ hʒ ĩhe-
rentẽ materiã,i q̃ diſponat,vt.ff.de ꝯdi.⁊ demõ.
l.iure ciuili.⁊ hec eſt veritas.lʒ ⁊ hic Bart.aliter
loquat͡.Dices tu iſtud ẽ ꝯ.l.ẽt eo mõ.ff.de le.j.ĩ.
de teſt.qm̃ indignũ.⁊.ĩ.cõmu.de lega.l.oẽ verbũ.
vbi ſi teſtator dĩt,volo pſtari titio.x.vl̃ volo titiũ
habere.x.vel volo titiũ heredẽ eẽ:eſt ꝟbũ diſpo-
ſitiuũ,⁊ tñ determinat͡ p actũ,q nõ põt ineſſe lo-
quẽti.Sed tñ.ꝯſideratio extremorũ ſoluit ꝯriũ.
nã ſi ꝯſideres extremũ a quo.i.ipm teſtatorẽ:iſte
act⁹ ineſt ſibi diſpoſitiue:ſʒ ſi cõſideres extremũ
ad qd.i.ipſum heredẽ:tũc iſte act⁹ nõ ineſt teſta-
tori:⁊ reſpectu iſti⁹ extremi nõ ĩducit͡ diſpoſitio:
imo reqrit͡ ꝙ ad hoc diſpoſitio inducat͡ in extre-
mũ qd interueniat ipſi⁹ heredis vel legatarij ac-
ceptatio:vt.ĩ.ſi vt ſe ab here.abſti.l.j.cũ ſequen.
3 ¶ †Quarto opp.⁊ videt͡ ꝙ Jmpator in iſta ſua
lege incipiat mẽtiri:nã ipſe dĩt ꝙ vult ſeruari fi-
deʒ:⁊ tñ ipſe nõ ſeruat:nã ꝑmittit vſuras,q̃ ſunt
ꝯ fidẽ:vt.ĩ.de vſu.p totũ.Sol.hic loquit͡ de fide
catholica reſpectu trinitatis,nõ reſpectu aliorũ
capituloꝝ q̃ reqrũt͡ ad ſalutẽ aĩe.Juxta hoc que
ro:nunqd Jmpator fuerit heretic⁹,eo ꝙ ꝑmit-
tit vſuras.Rñ.credendũ eſt ꝙ nõ:qꝛ ꝑmiſit eas
nõ tanq̃ errãs ĩ fide:ſʒ tanq̃ bonũ publicũ:qꝛ (ſi-
cut de facto videm⁹) expedit multoties ꝙ ẽt re-
periant͡ feneratores:qꝛ charitas eſt omo annihi-
lata.Sed iuxta hoc q̃ro:nunquid Jmpator po-
a terit ꝑmittere vſuras[a]:rñdet͡ ꝙ nõ põt ꝑmittere:
qꝛ id qd eſt cõtra ſalutẽ anime,non põt ꝑmittere
propter bonũ publicũ:qꝛ inferior nõ põt permit
tere illud qd vetat ſupior.i.ipſe De⁹.Nã etiã pa
pa nõ põt ꝯtra diſpoſitionẽ euãgelij:vt in.c.lite
ras.extra de reſt.ſpo.⁊ iſtud eſt not.nã ſi non põt
hoc Jmperator ⁊ papa:ergo multo minus põt
ſtatutũ alicui⁹ municipij:puta tuderti.qd eñ nõ
põt prima cã,q̃ hʒ influere in ſcdam:multo min⁹
põt ſcda.vñ cum populi faciũt ſtatuta authorita
te principis:merito id quod nõ põt princeps:nõ
poſſunt ſtatuẽtes,ſumpto arg.a maiori potẽtia
cãe efficiẽtis:⁊ ſumpto alio ar.ab effectu cãe in-
fluentis.¶ Deinde opp.ꝙ Jmpator nõ põt ex-
cuſari quin ſit heretic⁹:qm̃ ꝑmittẽdo vſuras,in-
ducit hanc opi.in recipientes eas,ꝙ fenerari nõ
b ſit peccatũ[b]:ſed illi q hoc credũt ſunt heretici:er
go p hoc Jmperator eſt fautor hereticorũ.Sed
rñd.vt.ſ.dixi:qꝛ ille q ꝑmittit vſuras ꝑpter bo-
nũ publicũ:ſciẽs tñ eſſe peccatũ,nõ ẽ heretic⁹:qꝛ
credit id qd credit eccl̃ia,ſicut homicida ſciens
homicidiũ eſſe peccatũ:nõ ẽ heretic⁹:ſec⁹ ſi gñã-
liter crederet nõ eſſe peccatũ,niſi ſubmitteret ſe

4 correctiõi eccleſie:vt.d.c.dãnamus.¶ Et qꝛ de vſuris eſt mẽtio.†Que-
ro primo quare vſure ſunt ꝓhibite.rñ.qꝛ in eis eſt figura ſine materia,⁊
ſine ſubſtãtia,⁊ ſine cã:vñ eſt ibi figura ſubſtãtie,ſed nõ ſubſtãtia:qꝛ non
eſt ibi cõgrua cã.Ad hoc oſtẽdẽdũ pono quaſdã cõſideratiões.Et pma
cõſideratio,ꝙ oĩs pſtatio excepta donatiõe,dʒ ꝓportionari ad aliquid.
Scdo ꝯſidero,ꝙ qñ trãſfert͡ vſus rei cũ dñio,ita ꝙ dñiũ dʒ reddi:ibi v-
ſura nõ põt ꝓportionari,niſi tpe.Tertio ꝯſidero,ꝙ i tpe nulla eſt ꝓpor
tio:qꝛ eſt cõe,ſicut aer,⁊ ſol.Ex his ſequit͡,ꝙ pſtatio vſuraꝝ nõ hʒ cãm:
qꝛ in ſolo tpe nõ põt fundari obligatio.ff.de ac.⁊ ob.l.obligationũ fere.
c §.plʒ.¶ Deide pono hãc diſtinctionẽ,ꝙ vſure qñq; petunt͡ vt ſors[c],vt
qñ fideiuſſor ſoluit vſuras,⁊ repetit a reo:⁊ tunc qꝛ redigunt͡ ad ſortem
ſunt ꝑmiſſe:vt in.c.ij.extra de fideiuſ.Jtẽ petunt͡ vt dãnũ emergẽs:tũc
pñt peti,dũmõ ꝓbet͡ emergẽtia dãni:nec petunt͡ ſub ſuo noĩe ſʒ ſub noĩe
ĩtereſſe:vt no.hic i gl.Nõ eñ ꝓbabit͡ iſtd ĩtereſſe p pactũ:ꝟbigrã:ſi aliqd
ꝑmiſſuz noĩe intereſſe ꝯuẽti,ſi nõ ſoluat͡ ſors.Futura eñ nõ potuerũt a
pncipio taxari:qꝛ nõ habuerũt certã quãtitatẽ,vel naturã:hoc no.Cy.in
l.ſeru⁹ ea.ff.de ſer.expor.i ſuis addi.⁊ eſt verũ:ſed ſup hoc vid.l.ſi ita ſti
pulatio.de ope.lib.Jn re ꝟo principali ꝑmiſſa bñ põt taxari ĩtereſſe cõ-
uẽtũ:vt.l.fi.de pto.ſtip.Jnterdũ vſure petunt͡ ptẽſo ĩtereſſe lucri ceſſan-
tis:tũc regulariter nõ pñt peti ſcdm illos,q dicũt ꝙ ĩtereſſe nõ ꝯſiderat͡
in lucro.Sʒ tu i hoc diſtigue vt no.i.l.j.ĩ.de ſen.q̃ p eo.⁊.l.min⁹.d in lit.
iur.Quarto nõ pñt peti vſure ſimpliciter,niſi ſub rõne ĩtereſſe ꝓbati vl̃
ꝓbãdi:⁊ tũc nõ ſunt licite.Hic tñ illd ẽ aduertẽdũ,ꝙ illd ẽ verũ vbi vſus
rei trãſlat⁹ eſt cũ dñio rei:vt in extrauag.Jo.pape.xxij.q̃ ici.qꝛ quorũ-
dã.ſʒ ſit trãſlat⁹ eſt vſus facti ſine dñio:vt i pecunia cõmodata ad põpã:
dicũt theologi ꝙ q̃dã remuneratio põt pſtari p iſto vſu:qꝛ dñiuʒ qd eſt
dñi,nõ dʒ eẽ ſterile:ſicut i pẽſiõe dom⁹ ſcdʒ Egi.rom.Ego credo vex,ſi
talis pſtatio nõ diminueret͡ ex pſtatiõe tpis:⁊ maxime,qꝛ pecunia nõ ſo
let locari.ar.d.pſcr.ver.l.naturalis.§.j.Et addo:qꝛ cũ ipſe vſ⁹ nõ poſſet
reſtitui,vt.l.ſi vſuſfruct⁹ mihi in biẽniũ.de vſufr.le.⁊ ſic nõ recipit actũ
retro ſimilẽ ꝯgruũ eſt vt aliqd poſſit pſtari loco vſus ar.ĩ.ti.i.l.Jubem⁹
nulli.§.fi.Jtẽ do quãdã regulã,ꝙ qñ facta relatiõe hui⁹ pſtationis,q̃ dr
vſura ad aliũ añcedẽs,reſultat quaſi facio vt des:vt in omni matrimo-
nio:vt extra de vſur.c.ſalubriter.vel vẽdo vel trado vt des:vt.ĩ.de act.
emp.l.curabit.vel patior vt des:vt extra de feu.c.j.vel eſt ſuſceptio peri
culi,vt des:vt.l.periculi.de nat.feu.Aut alia ꝯformitas vni⁹ ad alterũ,
ibi proprie non dicitur eſſe vſura:quia non eſt lucrũ:ſed eſt quedam re-
compẽſatio debita hicinde:vt in.ll.allegatis:⁊ hoc ſit dictũ de materia
huius gloſ.⁊ ita debet intelligi qd not.in.l.ſociũ qui in eo.ff.pro ſocio.
Et hoc de vſuris veniẽtib⁹ ex ordinatione partiũ.Sed in ordinatione
legis diſtingue:aut ſunt inducte fauore creditoris,⁊ odio debitoris:⁊
non valet lex ciuilis:qꝛ eſt cõtra legẽ diuinã.Aut eſt lex introducta fa-
uore debitoris,ne compellat͡ ſoluere ſortẽ,nec ſit in mora quandiu vult
preſtare vſuras:⁊ tũc ſunt licite:vt in aut͡.de nõ eligẽ.ſecũ.nub.§.ſinaũt
d omnes.⁊ ſic videt͡ ꝙ pſtatio[d],que fit Florẽtie habẽtib⁹ pecuniã in mon
te,ſit licita:qꝛ eſt inducta fauore cõitatis:ne ſoluere cogat͡ creditoribus
ſortem:nã illud nõ ꝓprie eſt mutuũ,cũ reddi nõ debeat:ſed eſt quedam
ſubuentio in cõi,⁊ quedã collecta neceſſaria.Jllud certũ eſt ꝙ in cõtra
ctu ſocietatis licitũ eſt pro pecunia recipere pretiũ:qꝛ non eſt vſura:ſed
diuiſio lucri induſtrialis.ff.pro ſocio.l.j.extra de do.inter vi.⁊ vxorẽ.c.
per veſtras.vtrũ autẽ de iure ciuili vſure ꝑmiſſe ſint,vide nota.C.de v-
ſur.aut͡.ad hec.Et adde circa iſtã materiã vſurarũ,q̃ no.Jo.an.in.c.pec
catum.de regul.iur.in mercu.Jtẽ dic ꝙ prohibitio vſurarũ in omni fo-
ro eſt eadem:nã que naturalia ſunt,in omni loco eadeʒ ſunt,ſicut lapis
vbiq; deſcendit,⁊ ignis vbiq; aſcẽdit,⁊ calefacit ſecũdum Ariſtotelẽ.
5 ¶ †Quinto oppo.dicit͡ hic ꝙ heretici ſunt infames.Contra:heretici
teſtificant͡:vt.ĩ.de hereti.l.quoniã.infames vero non teſtificãtur:vt.ff.
de teſti.l.iij.§.lege iulia.in gloſ.ergo heretici nõ ſunt infames.cõſequẽs
eſt falſuʒ:ergo ⁊ antecedẽs.Glo.ponit multas ſolutiones.Prima ſo-
lutio eſt iſta:ꝙ heretici ſunt infames infamia facti:qꝛ non reputantur
boni viri,nõ tamen ſunt infames infamia iuris:quia nõ ſunt priuati fa
ma per legem:nec eſt eorũ fama dãnata per ius cõſtitutionis.Et ſecun-
dum rationẽ iſtaʒ no.ꝙ infames ratione morum,⁊ nõ ratione ſentẽtie
legis,vel hominis,poſſunt eſſe teſtes:qꝛ ſunt infames infamia facti,⁊
nõ ſunt infames infamia iuris.Sed gl.ff.de ſena.l.Caſſi⁹.tʒ ꝙ ĩfames
infamia facti repellant͡ a teſtimonio.tñ illa gl.refert ſe ad tex.qꝛ text.ibi
loquit͡ in remotis a ſenatu:nã tales remoti p diffinitiuã ſñiaʒ,ſunt infa
mes infamia iuris.ſed remoti p interlocutoriã,vel decretũ ſenatoꝝ,nõ
ſunt infames infamia iuris,ſed facti:tñ hoc operat͡ decretũ,ſiue interlo
cutoria,ꝙ repellunt͡ a dignitate ⁊ a teſtimonio.Et ex hoc ſic cõclude:ꝙ
aut eſt infamis nuda infamia facti:aut trãſiuit i interlocutoriã,vel de-
cretũ:aut eſt infamia iuris.primo caſu talis ĩfamia nõ eneruat teſtimo-
niũ,ſcdo ⁊ tertio caſu ſic:qꝛ fama ⁊ fides ꝯuertunt͡:qd eſt no.vel dic ſub-
tili⁹,ꝙ duplex eſt infamia.q̃dã eſt infamia hominis:vt qñ homo eſt in-
famat⁹ de aliquo graui malo,aut maleficio,de quo tñ nõ cõſtat,niſi per
famã:⁊ tũc talis diffamat⁹ nõ repellit͡ a teſtimonio:qꝛ p famã nõ proba
tur ꝙ aliquis ſit criminoſus:nã minor eſt ꝓbatio fame,quã probatio in
diciorum,iuxta nota.p Jnnocẽ.in ca.ſicut.de ſimo.vel conſideratur ꝙ
fama de homine põt dupliciter conſiderari vno modo prout ineſt pro-
e bantibus:⁊ tũc dicitur fama.i.vox populi.Alio modo ponitur[e] paſſiue
prout

put ineſt ei cõtra quẽ ꝓbatur: ⁊ tũc vocaẽ infamia: vt extra de accuſ. c. q̃-
liter ⁊ qñ. ⁊ extra de ſimo. c. licet heli. Scđa eſt hominis infamia intrīſe-
cus ſibi inherẽs, dato ꝙ nõ eſſet aliquis homo in mũdo, qui diffamaret
euꝫ. ⁊ iſta eſt duplex: quedã eſt infamia elidẽs ⁊ debilitãs fidẽ hominis:
⁊ iſta appellaẽ infamia facti, que ipſi facto naturaliter ineſt: vt ſi qs cõ-
mittit homicidiũ, vel aliud enorme delictũ: tunc per talẽ infamiã fides
teſtis eliditur: ſed nõ prorſus repelliẽ, vt in cauſis nõ grauib⁹, nec crimi
nalibus: vel qñ videtur dicere ⁊ deponere ꝓxima veritati: tũc enim licet
minor fides adhibeaẽ: nõ tñ repelliẽ omnino. Itẽ ex additis ⁊ veriſimi-
libus coherẽtijs põt ſibi credi. arg. ff. de teſti. l. ob carmen. §. ſi teſtes. In
cauſis vero criminalibus, vel multũ grauib⁹, in quib⁹ requirunẽ teſtes
omni exceptione maiores: niſi tales teſtes habeãt pro ſe adminicula, nõ
crediẽ eis. arg. j. de cõtrah. ⁊ cõmit. ſtipu. l. optimã. in fi. Sed eſt alia infa
mia hominis, q̃ eneruat ſtatũ ⁊ fidẽ hominis, que appellaẽ infamia iu-
ris: ⁊ iſta talis eneruat teſtimonium: q2 fundamẽtũ teſtimonij eſt fides,
a adhibẽda teſtibus: vt. ff. de teſti. l. iij. §. lege iul. ⁊ hoc verũ[a] quãtũ ad fun
dandũ ſententiã ſuper tali dicto. ſecus quantũ ad inſtructionẽ ⁊ infor-
mationẽ, ⁊ fundãdã inquiſitionẽ ſuper tali dicto: vt tñ nõ ſteẽ tali dicto
in cõdemnãdo: ſed plenior veritas exquiraẽ, ⁊ cũ tormentis adhibeatur
iſtis teſtibus fides, hoc eſt dicere ꝙ ꝓbãt ad inquiſitionẽ: ſed nõ ad con-
b demnationẽ faciendã[b]: vt. ff. de penis. l. qui vltimo. quã intellige ſꝫ Ol.
6 ⁊ iſta ſunt vera in infamia teſtiũ. ¶ † Sed in infamia tabellionis conſu
luit Bar. ꝙ nunq̃ talis infamia eneruat inſtrũm, niſi tabellio ſit ſenten-
tialiter remotus ab officio tabellionatus: vt ipſe no. in. l. lege. ff. ad. l. iu-
c liã pec. Sed glo. or. vr̃ ei ꝯria. ff. de infa. l. ij. §. miles. Et iõ vr̃ dicendũ[c] ꝙ
aut infamia eius eſt notoria, aut occulta. Primo caſu nõ valent inſtru-
mẽta ſua: q2 abeſt fides, ⁊ authoritas. Scđo caſu valẽt, ꝓpter iuſtũ erro-
rem ignorantiũ: vt no. in auẽ. de tabel. §. pen. ⁊ ibi eſt gl. ſing. ⁊ ſignanda.
Et adde qđ no. per Inn. in. c. qualiter ⁊ qñ. de accu. ⁊ extra de here. c. fra-
ternitatis. ꝑ Inn. Reſpice alios ⁊ intuere Baldetũ. Omiſi rñdere ad
l. qm̃. de here. ad quã ſic rñdeo extra alios doc. ꝙ iſta loquiẽ de infamia,
que cõtrahitur rõne erroris, ⁊ nõ ratione veri doli: q2 ille qui eſt in vero
dolo. i. ſcit ꝯtrariam veritatẽ, nõ eſt hereticus: ſed ille ꝓprie eſt hereticus, q
pertinaciter figit ſe in errore ꝯ fidẽ. Iſti enim nõ repelluntur inter ſe: q2
inter ſe nõ cenſentur infames: ⁊ ita loquiẽ. l. qm̃. ⁊ hoc de iure veteri: ſe-
cus de iure nouo: q2 oẽs heretici hodie ſunt infames infamia iuris ⁊ de
7 iure: vt. j. de hereti. auẽ. ibi poſita. ¶ † Ulterius op. dicitur hic ꝙ hereti
ci puniunẽ a principe multiplici pena, ⁊ etiã puniũtur a deo. Et ex hoc
d apparet, ꝙ pena huius mũdi nõ excludit penã[d] Dei. Itẽ apparet, ꝙ ẽt
hic multiplex imponiẽ pena. Sed ꝯ hoc opponiẽ. ff. de accuſa. l. ſenatus
cẽſuit. Sup̱ hoc diſtingue. Interdũ ſunt plures pene, vna eſt fori prin-
cipalis, altera eſt fori iudicialis, ⁊ vna nõ tollit alterã: vt hic. Interduꝫ
vtraqꝫ eſt pena fori iudicialꝫ: ⁊ tũc refert, aut ſunt diuerſi fori, puta vna
cõcernit forũ tꝑale ⁊ ciuile, altera forũ canonicũ: ⁊ tũc refert: q2 aut que-
libet pena per ſe eſt terminus pene: ⁊ tũc vna impoſita nõ imponiẽ reli-
qua. ad hoc facit qđ no. in. c. ij. de ꝯſt. li. vj. per Io. mo. ⁊ in nouellis. Idẽ
dico ſi ſit diſpenſatũ in pena cã cognita: nã talis diſpẽſatio ſubrogaẽ lo
co totalis pene: vt in. l. quid ergo. §. pena grauior. de infami. cũ tota ſua
materia. Aut vna pena eſt ꝑparatoria, altera aũt nõ, vt terminus pene:
tũc vna nõ tollitur ꝑ alterã: q2 in ordinatis adinuicẽ, vnũ includit reli-
quũ, nõ aũt excludit: vt. j. de epi. ⁊ cle. auẽ. clericus. Aut ambe pene ſunt
eiuſdẽ fori: ⁊ tunc refert. aut vna pena imponiẽ ipſo iure, ⁊ altera per ho
minem, ⁊ tũc cõcurrunt: vt. j. de ſacroſan. eccl. nemo martyres. nam tũc
fruſtra adijcereẽ pena hominis, ſi non cõcurrerẽt: q2 pena iuris ⁊ de iu-
re (que penetrabilior eſt) ſemper ꝓcedit: vnde nunquã militaret pena, q̃
nõ ipſo iure: ſꝫ miniſterio hominis eſt imponẽda: ⁊ ſic lex eſſet ludibrio.
facit qđ not. Inn. extra de app. c. preterea reqſiſti. Aut vtraqꝫ imponiẽ
per hominẽ miniſtrũ legis: ⁊ tũc refert, aut per eandẽ legem imponiẽ co
pulatiue, ⁊ imponiẽ vtraqꝫ cõdemnatiue ⁊ executiue: vt. j. ti. j. l. plꝫ. ⁊ ibi
per Iac. but. Aut per eandẽ. l. alternatiue. ⁊ imponiẽ illa q̃ iudici vide-
e bitur: nã in alternatiuis criminalibus[e] eſt electio iudicãtis, ſicut in pe-
na certa de certꝫ: vt. j. ꝺ ſer. fug. l. ſi fugitiui. ff. de effra. l. j. §. expilatores.
ſi enim eſſet electio debitoris, fruſtra caderet in alternatiuã: q2 affectio
ei⁹ ſemp caderet in minimã penã: ⁊ ita ſemp ꝓſumiẽ eligere. arg. ff. de V.
obl. l. inter ſtipulantẽ. §. ſi ſtipulãte. Aut imponiẽ diuerſis legib⁹. ⁊ ſi q-
dẽ alternatiue, ⁊ eſt electio iudicꝫ. ſi vero copulatiue: tũc vtraqꝫ dꝫ impo
ni: vt. j. de ſepul. vio. l. qui ſepulchrũ. Si vero abſolute: tũc ſi lex ſcđa tẽ-
dit ad derogãdũ priori, imponiẽ pena legis vltime, ſi aũt nõ tẽdit ad de-
rogandũ, ſed abſolute loquiẽ: tũc ſiquidem cadit aliqua diſtinctio rõne
alicuius qualitatis, dꝫ fieri punitio ſꝫ intẽtionẽ illi⁹ qualitatis: vt no.
in. l. j. ff. de cõcuſ. Si autẽ nulla cadit diſtinctio, ibi eſt iudicis electio, q
põt eligere: vt ſibi vr̃: vt. l. quoties. de act. ⁊ ob. Modo circa hoc incidit
talis qõ de facto. qdã cõmiſit inceſtũ, vel adulteriũ cũ ꝯſanguinea ⁊ nu-
pta, qđ crimẽ ꝑtinet ad eccl'iam, ſaltẽ quo ad eccl'iaſticã penã, vt dxi. j. de
epiſ. ⁊ cle. auẽ. cleric⁹. Modo eṗs ꝯdẽnauit iſtũ ad ꝑpetuũ carcerẽ, ꝑtãs
eũ vult decapitare, q̃riẽ vtrũ poſſit. ⁊ vr̃ ꝙ nõ: q2 ꝯdẽnatio epi eſt termi-
nus pene. In ꝯriũ: q2 lꝫ ſit termin⁹ pene quo ad iuriſdõnẽ eṗalẽ: tñ tꝑa-
liter maior pena dꝫ imponi: ⁊ ideo iudex ſecularis ſuo iure ṗt vti in pu-
niẽdo, ſicut dignũ eſt: nã pena epi ꝓꝑ q̃litatẽ iuriſdõnis, nõ rñdet exceſ-
ſui: ⁊ iõ cũ delictũ nõ ſit plene punitũ, dꝫ plene puniri: vt. ff. ꝺ offi. ꝓcõ. l.

nius per Bar. ſori. in ſuo tracta. fallẽtia. re. ccccxv. ⁊. ccccxvj. vbi ponit
duas regulas, alteram affir. alterã negatiuã. cũ fal. quas etiã ponit do-
⁊ preceptor meus do. Iaſo. may. hic. in repe. huius legis, in lect. ⁊ Pet.
ꝑ di. cor. conſi. l v. in litera L. vol. iiij. Celſus.
a ¶ Et hoc verũ. No. ꝙ infamis infamia iuris admittiẽ ad teſtificandũ,
ſi qd erit. ⁊. ff. ꝺ off. ꝓfe. vig. l. fi. ⁊. j. de ſpor. l. ij. vbi
in rõne ſui vr̃ caſus. Sꝫ h' alr̃ nõ determino: q2
pẽdet de facto. ¶ Ultimo op. ꝙ pena hereticoꝝ
ſit ordinaria: vt. j. de her. l. cognouim⁹. ⁊ ĩ aut. ibi
poſita. Sol. quo ad inferiores iudices, q ligãtur
legib⁹, eſt pena ordinaria: ſꝫ quo ad ipſuꝫ princi-
pẽ oĩs pena eſt arbitraria: q2 arbitriũ ſumitur ex
8 motu celeſti, vt hic: qđ eſt not. ¶ † Nũc venio ad
materiã ſtatutoꝝ. Et ad euidẽtiã ꝓmittendũ eſt,
ꝙ oĩs effectus ſtatutorũ vniuerſal'r ꝓcedit a qua
tuor cauſis. ſ. a duab⁹ extrinſecis, ſicut eſt cã effi-
ciẽs ⁊ finalis, ⁊ a duab⁹ intrĩſecis, ſicut eſt cã ma
terialis ⁊ formalis. Itẽ ꝓcedit interdũ a ꝯcomi-
tãtijs, ſicut eſt locus ⁊ tꝑs. Itẽ ꝓcedit interdũ ab
aliquo extrinſeco accidẽti, qđ poſtea emergit: ⁊ ſi
cut ab his ꝓcedit effectus: ita a ꝯrijs eorũ ꝓcedit
defectus. De iſtis ergo defectibus primitus vi-
deam⁹. Et primo de effectu cauſe efficiẽtis, ⁊ di-
co ꝙ iſte effectus põt cõſiderari dupliciter. Uno
mõ intrĩſece in ipſo efficiẽte: vt q2 caret authori
tate ⁊ iuriſdõne ſtatuẽdi, verbi gratia: q2 eſt oĩno
ꝓuatus: ⁊ tũc nõ eſt dubiũ ꝙ ſtatutũ eſt nullũ ex
defectu cãe efficiẽtis: vt. ff. de offi. ꝓcõ. l. obſerua-
re. §. fin. Scđo mõ põt cõſiderari extrinſece: q2 in
ipſo ſtatuẽte eſt iuriſdõ, ſed nõ ĩ ipſum ſupra quẽ
ſtatuit: ⁊ idẽ. Nã virtus cãe efficiẽtis tũc nihil ṗt
in paſſum. ff. de cõfir. tut. l. naturali. §. fi. de tute. l.
etiã. ff. de iuriſ. omn. iudi. l. eum qui. j. qui pro ſua
iur. l. j. vbi apparet, ꝙ cauſa efficiẽs conſideratur
reſpectu duoꝝ extremoꝝ. ſ. reſpectu ſuo proprio
in ſeipſa, ⁊ reſpectu q eſt in aliuꝫ: vt in dictis. ll. ⁊
hec ſunt ꝺ cauſa efficiẽti. Sequiẽ de cã finali. Et
dico ꝙ effectus ei⁹ põt ꝯſiderari dupliciter: vno
modo: q2 finalis intẽtio eſt turpis: vt. ff. de annu.
leg. l. quint⁹ mutius. in fi. verbi gratia: ſi ſtatutũ
ſine cauſa vel ex parua occaſione permittit homi
f cidium[f]: nam iſta eſt turpis permiſſio: ⁊ ideo ſta
g tutum[g] nullum. facit qđ not. Hoſt. in. c. fi. de con
ſuetu. ſed cum cauſa. ſ. magna: videlicet q2 quis
eſt bannitus propter enormitatem delicti, iſtud
bene poſſet ſtatui: vt. ff. ad legeꝫ corne. de ſic. l. iij.
§. transfugas. ⁊. l. raptores. j. tit. ij. Et ex his ap-
paret ꝙ non valet ſtatutuꝫ, quod creditor poſſit
occidere debitorem ſibi non ſoluentem: vt no. in
l. j. j. de ceſſio. bonorum, ſed bene valeret ſtatutũ,
quod bannitus ex graui crimine poſſit occidi: vt
j. titu. ij. l. raptores. cum ſimil. Capere autem ban
nitum vnicuique permittitur: vt. l. fin. j. de male-
9 ficijs ⁊ mathematicis. ¶ † Sed hic queritur, ſi
bãnitus de Aretio eſt occiſus in territorio Flo-
rentino per quendã Aretinũ, vtrũ iſte poſſit pue

ad hoc vt fundet
inquiſitionẽ: qđ eſt
valde no. ſed do. cõ
diſcipulus me⁹ in
c. teſtimoniũ. tenet
cõtra ꝑ tex. in. c. cũ
in iuuẽtute. de pre-
ſum. ⁊. c. qualiter.
de acc. vbi requiriẽ
qđ teſtes ſint inte-
gri ad fundandam
inquiſitionẽ. An.
Barb.
b ☞ Nõ quo ad con
demnationẽ faciẽ-
dam. Adde Bart.
in. l. j. §. qõni. ff. de
queſtio. l. maritus.
⁊ ibi oĩno. Bar. eo.
ti. Panor. oĩno in
c. teſtimoniũ. extra
de teſta. Celſus.
c ¶ Uideẽ dicendũ.
Not. ꝙ ſi infamia
notarij eſt occulta,
valent interim ſua
inſtrumẽta, vide q̃
notaui ad Bal. in
l. j. j. de ſecũ. nupt. ⁊
Bar. in ꝯſi. xcix. in
cip. Ioannes nota
rius. vbi videẽ al-
legare al's gl. vide
ibi: q2 videẽ ꝙ non
recte dicat Bal. in
d. auẽ. And. Bar.
d ¶ Nec etiam pena
ſpiritualis penam
tollit: vt per iſtũ in
l. plꝫ. ad fi. j. de ſa-
croſan. eccl. nec pe-
ne excluſio delictũ
excludit. ad qđ gl.
no. ĩ. l. decurionuꝫ.
de infami. Et ꝺ pe
na corporali, quod
multis modis di-
catur, vide ꝑ me in
l. magiſtratibus. ff.
de iuriſ. omn. iudi.
Phil. Dec.
¶ Criminalibus.
No. ꝙ vbi requiriẽ
ꝙ teſtes ſint omni excep. maiores, nõ põt eſſe teſtis infamis infamia fa
cti. ⁊ hoc dictũ: vt not. ſequitur. d. cõdiſcipulus me⁹ in. c. teſtimoniũ. de
teſt. ꝑ eo allegaui tex. ĩ. c. lꝫ ex quadã. de teſt. ⁊. c. j. de ꝯſan. ⁊ aff. vbi licet
cã ſit ciuilis: tñ ſi eſt grauior, requirit teſtẽ oĩ exceptione maiorẽ: ⁊ ſic ĩfa-
mis de facto nõ admittiẽ: ⁊ qñ dicaẽ oĩ exceptiõe maior, vide gl. ⁊ ibi di-
xi, de iudi. ĩ. c. at ſi clerici. vide tex. ⁊ ibi do. Ab. in. c. fi. de teſt. vide Ang.
in. l. qui iudicio. ff. de accuſ. vbi dixit, ꝙ ſi cauetur ſtatuto ꝙ ſtetur iura-
mẽto alicuius, nõ ſtabitur ſi ille eſt infamis, vide ibi omnino. An. bar.
☞ Adde Raph. fulg. in. l. j. j. de teſt. vbi limitat dictũ iſti⁹, in. l. ſi quis
ex argẽtarijs. §. cogenẽ. ff. de eden. de quo per Sal. in. l. in bone fidei. ver.
⁊ per hoc facit. j. de reb. creditis. Felin. in. c. tertio loco. verſ. Item dicit
ꝙ vnus notarius. extra de probat. ⁊ do. meum do. Philip. decium in
c. cauſam que. in. j. not. de offi. delega. ⁊ conſi. cxxxiij. incipiẽ. diuino ⁊c. ⁊
pro eo tenui. Celſus.
f ☞ Permittit homicidiũ. Adde iſtã eſſe cõem opi. canoniſtarũ, ꝙ tale
ſtatutũ ſit inualidũ ſm Io. an. in. c. fi. de cõſu. ⁊ Archi. in. c. fi. ne cler. vel
mo. li. vj. cum cõcor. per Lud. ro. ſing. dccvj. ĩcipi. udex poteſtatis allega
tis. vbi etiã dicit iſtũ inter legiſtas ſolũ tenere ꝙ valeat ſi imponat penã
pecuniariam non cõtemptibileꝫ. in. c. j. §. iniuriã. de pace iu. fir. pro quo
alleg. tex. in. §. pena. inſti. de fur. ⁊ Feli. in rub. extra de homi. in prin.
g ¶ Statutũ. No. ꝙ ſtatutũ nõ põt permittere bannitũ ex leui cã occidi,
vide Io. an. in. d. c. fi. ⁊ qđ no. Bal. in. l. vt vim. ff. de inſt. ⁊ iu. And. Bar.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

nirí aretij. Iſta qō fuit de facto in quodaʒ Pico
ſacone. Ego cōſului ꝙ non poterat puniri: cum
homicidium ſit factum priuate perſone, ⁊ in fa-
ctis priuatorum non attenditur territoriuʒ, ſed
ſolum attenditur an ſit aliqd ꝓhibitum, vel per
miſſum. ff. de excu. tu. l. nō ſolum. §. ⁊ qui in teſta-
mento. ⁊ l. ꝓpter litem. §. fi. e. ti. ꝓpterea eſt caſus
a in. d. §. trāſfugas. Sed in territorio florētino[a] ſi
iſte caperetur, bn̄ poſſet puniri: quia quo ad flo-
rentinos iſte nō habeẗ ꝑ bānito: vt. l. ij. ff. de ori-
gi. iu. in verbo, epheſum exulantē. Uñ territoriū
florentinum eſt liberū, ⁊ ſecurum ei reſpectu flo-
rētinorū: vt. ff. de edil. edi. l. quis ſit fugitiuus. §.
idem Celius. nō reſpectu inimicorū, a quibus eſt
diffidatus. Simile no. ff. de vi ⁊ vi ar. l. cum fun-
dum. Secūdo modo poteſt intelligi effectus cāe
finalis: q̄ cā finalis erat derogatoria libertati ec
cleſie: nam tunc talia ſtatuta ſunt nulla: ſed hoc
declaratur per plures queſtiones, vt dixi in aut.
10 caſſa. j. ti. j. ⁊ in aut. ſtatuimus. ¶ † Sed hic vl-
terius queritur, an ſtatuta generalia includāt cle
b ricos[b]. Bar. ponit hic in. v. qō. Sed ego ſic dico:
ꝙ aut loquimur de fauorabili incluſione, aut de
odioſa, aut de mixta. primo caſu includuntur cle
rici, vnde ſi ſtatutum dicit, ꝙ filia nō ſuccedit ſu-
perſtite maſculo, includiẗ in iſto beneficio preſ-
byter ⁊ monachus. ⁊ de hoc extra de fo. ꝯpe. c. di
lectus. ⁊. x. di. c. ſi in adiutorium. Et ꝑ hoc etiam
dico, qō ſi clericus habet inſtrumentum guaren-
tigie contra me, qō poteſt vti beneficio illius ſta-
tuti circa paratam executionem. Sicut enim ha
bet actionem ciuileʒ, que eſt de iure ciuili, ita hʒ
officium iudicis, q̄ꝙ ſit de iure municipali. Sʒ
hic dubitatur quid econtra. ſi habeo inſtrumen
tum guarentigie contra clericum, vtrum contra
eum habeam executionem paratā ipſius inſtru-
mēti in curia epiſcopi vi ſtatuti: ⁊ videtur ꝙ nō
quia iſtud ſtatutum non poteſt ligare clericum.
Contrariuʒ tenet Bar. quia illud ſtatutū eſt bo
num ⁊ equum, ergo eſt ſeruandū. Iſta ratio non
valet: quia per hoc non datur authoritas ſtatuē
ti. Alij aſſignant aliam rōnem: quia ius quo vti
tur clericus contra laicuʒ in foro ſeculari, debet
retorqueri contra clericuʒ in foro eccleſiaſtico: q̄
iſtud nō eſt vi ſtatuti: ſed vi iuris communis: vt
l. j. ff. quod quiſq; iur. Iſta ratio nihil valet: quia
illud ſtatutum non eſt factum ad poſtulationeʒ
clericorum. Tertia ratio: quia preceptum habet
paratam executioneʒ: vt no. Cy. in. l. j. de confeſ.
iſta ratio non videtur vera: q̄ precipiens tabel-
lio eſt iudex authoritate imperiali, ergo nihil po
teſt precipere clerico. Idē ſi authoritate papali:
q̄ eſt purus laicus vnde in clericū nihil pōt: vt
extra de fo. compe. c. ſi diligēti. Ex hoc apparet,
ꝙ iſtud inſtrumentū de foro epiſcopi, nō hʒ alia
priuilegia ſtatuti: puta ꝙ nō admittātur niſi q̄-
dam exceptiones: nam nihilominus clericus po
terit vti omnibus exceptionibus ſm̄ ius cōe: qō
verū credo. Non obſt. qō not. ff. de poſtu. l. ex ea.
q̄ ibi loquitur inter ſubditos: ſʒ iſte clericus nō
c eſt ſubditus. Et adde[c] quod no. extra de fo. ꝯpe.
c. qō clericis. ⁊ de ope. no. nū. c. j. in nouel. Aut lo
quimur nūqd clerici includātur in ſtatutis odio
ſis, vel excluſiuis, tūc ſi odium eſt irrationabile,
nō includūtur exēpti, nec veniunt in generali ſer
mone: vt. l. decurionibus. j. de ſilen. li. xij. Si aūt
rō finalis ſtatuti cōcernat bonum publicū, vt ꝙ
mulier nō ſuccedat niſi in certa particula extāti
bus maſculis: tūc dic vt dicā in. l. deo nobʒ. ⁊ ibi
per Ia. j. tit. ij. ⁊ vltra illud adde ꝙ illa q̄ ibi dixi
ſunt vera, qñ ſtatutū reſpicit qualitatē perſone:
nā iſta qualitas eſt quid ſucceſſiuū. Si aūt ſtatu-
tū reſpiceret actū momentaneū, tunc inſpicitur
ſemper qualitas, que inerat tempore actus: vt. l.
11 j. ff. de penis. cum ſi. ¶ † Nunc venio ad cauſam
formalem ⁊ dico ꝙ defectus iſte ꝯſiſtit, qñ nō eſt
ſeruata forma debita in legis ꝓmulgatione. de
quo dic vt dicā. j. de legi. l. humanum. Sʒ hic q̄-
ritur vtrū vniuerſitas expulſa de ꝓprio territo-
rio poſſit alibi ſe cōgregare ⁊ ſtatuere. ⁊ videtur
quod non: q̄ nō ſeruaẗ forma ſe congregādi in loco ſolito: vt. j. de decu.
l. obſeruare. li. x. In cōtrarium eſt veritas: q̄ nō eſt iuriſdictionis cōten
tioſe, ſed volūtarie. ⁊ ideo habētes ordinariā poteſtatem poſſunt in ſe-
ipſos exercere vbiq; locorū: vt. l. ij. de offi. procō. ad hoc optime facit qō
no. Inn. in. c. cū ex iniūcto. de no. ope. nun. ¶ Nūc tracto de cā materia
li. ⁊ dico qō eius defectus cōſiſtit qñ materia reſiſtit ſtatuto. ⁊ q̄ ſtatutū
eſt de rebus ſacris, vel de ipſis eccleſijs. nā hoc ſtatuere nō ꝑtinet ad lai
d cos[d]: vt. j. ti. j. l. decernim⁹. ⁊ extra de cōſti. c. eccleſia ſctē Marie. ¶ † Ex
12 iſtis ſic premiſſis, nūc vlterius ꝓcedamus, aduertatis ſubtiliter valde,
⁊ cōſiderandū eſt, qō oē ſtatutū aut diſponit de perſonis, aut de rebus,
aut de actionibus: vt. l. j. ff. de ſta. homi. Sed vt clarius habeas, ego ali-
ter procedo, ⁊ dico ꝙ ſtatutū qñq; diſponit de iure perſone, qñq; de iu-
re ſolēnitatis, vel forme, qñq; de iure ordinis, ſeu iudiciorū, qñq; de iu-
re executiuo, ⁊ iſta mēbra pono in ciuilibus actibus, qui habent ſortiri
effectū iuris. Dico ergo circa primū de iure perſone, quod ſtatutuʒ pōt
diſponere tripliciter. primo modo habilitādo inhabiles, vt qō filiuſfa.
poſſit teſtari, ⁊ qō mulier poſſit eſſe tutrix fratrū, ⁊ qō ſpuri⁹ poſſit he-
res inſtitui. Secundo inhabilitando habilē: vt qō adultus nō poſſit te
ſtari, ⁊ qō mulier, vel mater nō poſſit eſſe tutrix filiorum. Tertio habili
tādo ſeruata certa forma, ⁊ inhabilitādo ea ceſſante: vt ꝙ mulier, vel mi
nor nō poſſit cōtrahere, niſi cū cōſenſu ꝓpinquorū. ⁊ quod notarij non
poſſint ꝯficere inſtrumēta: niſi ſint approbati in collegio notarior̄, ⁊ ſi
13 milia. ¶ † Circa que quero, primo de ſtatuto habilitante, vtrum poſſit
habilitare forenſes in territorio ꝓprio ſtatuentiū. Circa hoc dicit Bar.
qō nō: q̄ ſtatutū non pōt legitimare perſonā ſibi nō ſubditam. hāc eniʒ
regulā Bar. tradidit per. l. j. de tu. ⁊ cura. da. ab his. ⁊. d. l. etiam. de tute.
vnde lʒ filiuſfa. per ſtatutū huius ciuitatis poſſit teſtari, tñ forēſes filij-
fa. huc veniētes nō poterūt teſtari, ſicut nec ciuis, qui dirigit ſe ad loca
ruralia, pōt teſtari ſecundū legē ruſticorū: vt. j. de teſtamē. l. fi. Quod er-
go erit remedium, ſi vult teſtari ibi. rñdeo quod ꝯſentiente parte ibi ꝯſti
tuat domiciliū. Nā rōne domicilij eſt effect⁹ ſub illa lege: q̄ quaſi ciuis
eſt: vt. j. vbi pe. tu. l. j. ⁊ ibi no. Hoc idē dico ſi mixtiʒ ſtatutū diſponit de
iure perſone ⁊ de iure forme, verbi gratia, ꝙ filiuſfa. poſſit teſtari, ecce
ius perſone Patre ꝯſentiēte, ecce ius forme: nā ex quo iure pricipali. i.
in iure perſone nō pōt ſtatui: q̄ eſt forēſis, additio ali⁹ forme nihil ope-
ratur: q̄ hoc caſu forma eſt acceſſoria perſone, ⁊ diſponiẗ reſpectu per-
ſone. ¶ Sʒ hic quero, nūquid iſtud ſtatutū habilitās habeat locum in
ſubdito abſente contrahente, vel aliter agēte extra territoriū: verbi gra
tia: Statutū dictat qō filiuſfa. poſſit teſtari. iſte extra territoriū ꝯſtitu-
tus teſtatur, an vʒ teſtamentū: ⁊ videtur quod ſic: q̄ ius habilitationis
reſpicit perſonam, ⁊ habet ipſam qualificare, ideſt habilitare vbicunq;
locorū. ergo ſaltē reſpectu bonorū, que ſunt intra territoriū vʒ vbicūq;
ipſe fuerit teſtatus. Sicut enim ſtatutum pōt infringere perſonā vbiq;
vt. j. dicaʒ, ita multomagis dʒ poſſe habilitare, cū hoc ſit fauorabilius.
quod verū credo: q̄ iſta poteſtas ineſt perſone, ⁊ eſt iſte actus hominis
priuati, in quo nō cōſideramus territoriū, niſi ratio legis pōderet terri
toriū: vt. d. l. fi. j. de teſta. ¶ Nūc ecōtra de inhabilitate, vtrū poſſit ſtatu
tum inhabilitare nō ſubditū in territorio cōtrahentē: ⁊ dico qō non: q̄
eadem regula eſt ꝯtrariorū, vnde ſicut nō pōt habilitare, ita non poteſt
inhabilitare. per eaſdē leges. Sʒ qd ecōtra ſi ſubditus ꝯhit extra terri-
toriū, vtrū eius pſona poſſit infringi ꝑ ſtatutū: ⁊ vr̄ qō ſic: nā ſi ſnia ho-
minis hoc pōt, ergo ⁊ ſnia legis: vt no. ff. de poſtul. l. ex ea. Et iſta eſt ve
ritas. Nā ſi ꝑ ſtatutū ꝓhibeẗ filiuſfa. ꝯhere, lʒ ipe vadat extra territoriū,
nō tñ poterit ibi ꝯhere, ſicut ſi eſſet alicui bonis interdictū ꝑ ſniam, vel
ſtatutū: nā iſtō ſtatutū vel interdictū hʒ effectū ſuū ī quocūq; loco. Ad-
uertatis, iſtud oīno nō eſt bonū ſimile: q̄ interdū fundaẗ in iure cōi ſta
tutū, de quo dixi, interdū fundaẗ ꝯ ius cōe, ⁊ ideo vr̄ quod nō pōt opera
ri extra territoriū. Ego nō firmo. Sʒ vt hec plenius ⁊ clari⁹ appareat,
cōſiderandū eſt qō circa ius pſone ſtatuta poſſunt ꝓcedere tripliciter:
permittēdo ꝓhibēdo, ⁊ puniēdo. Circa ſtatuta ꝑmiſſiua, q̄ro primo de
eſſentia. Scdō quero de effectu. Circa eſſentiā emergunt quedā dubia:
primo permittit ſtatutū patri ꝙ inſtituat ſpurium, quero vtrū valeat
ſtatutū. hec queſtio fuit de facto in ciuitate iſta, in qua eſt ſtatutū ꝙ pa
ter poſſit relinquere filio ſpurio nō exiſtentibus filijs legitimis, ⁊ quod
iudices ſtatuta talia debeant obſeruari facere ſub certa pena Et argui
tur ad partem negatiuam, quod non valeat ſtatutum. ⁊ primo, q̄ pro-
hibentur capere, ⁊ nemo poteſt contrarium ſtatuere, niſi imperator: vt
in authen. quib. mod. na. effi. ſui. §. fi. colla. vij. quod ergo eſt ſoli impe-
ratori reſeruatum, inferior diſponere nō poteſt: vt dicā in. l. reſcripta. j.
de preci. impera. offeren. Secundo hoc probatur. ſtatutum non poteſt
e legitimare ſpurium[e], ⁊ ita declarauit papa Bonifacius: vt refert Cy.
poſt Old. in. l. omnes populi. ff. de iuſtitia ⁊ iure. Tūc arguitur ſic. Si
ſtatutum non poteſt prouidere in cauſa: nec in effectu: ſed effectus le-
gitimationis eſt ſuccedere, ergo ſi non prouideretur in legitimatione,
nec in ſucceſſione: vt. ff. de ſponſa. l. oratio. ſicut medicus non poteſt ſa-
nare egrotum, niſi remoueat cauſam morbi. Tertio probatur. ſtatutum
non poteſt diſponere ſuper eo, ſuper quo ius ciuile prohibet ſtatui, ſed
ius ciuile vult quod etiam ſtatutum imperatoris non valeat, niſi dica-
f tur non obſtante tali lege. Et iſta clauſula nō obſtante[f], nō poteſt ap-
poni a populo ſtatuente. ergo ⁊c. vt. d. §. nulli. Quarto probaẗ. inſtitu-
tio ſpu-

a ☞ In territorio florentino. Adde iſtū in ſua marg. in. v. bānitus. v. xij. ⁊ Feli. i. c. q̄ i eccl'ia-rū. v. ſecūda cōcluſio. ⁊ ſeq. extra de conſtit. Celſus.

b ¶ Includāt clericos. An clerici includātur ī ſtatuto gn̄ali laicorū, vide hic Raph. ful. all. iſtō dictū Paul. d̄ caſt. ꝑ q̄ reddit rōnē. ī ſuis ꝯſilijs. ꝯſ. cxcij. ī ordine meo viō q̄ dixi ī. d. c. dilecti. And. Barb.

☞ Adde Lud. ro. ſing. ſuo. cccexliij. ici. capl'ʒ. matthe. mathe. ſin. cxi. inci. notā vnā lucroſaʒ. Panor. ī. c. iſ q. n. xx. ⁊ qō ibi notaui in apo. ad hʒ ī. v. ſi valēt. extra d̄ fide inſ. ⁊ Fel. ī. c. eccl'ia ſctē marie. v. extra gl. extra de conſtit.

c ¶ Et adde qō no. Uid. d. Ant. ⁊ do. Io. in. c. eccl'ia ſctē marie. d̄ ꝯſti. ⁊ Io. and. in rub. de conſuetu. And. Bar.

d ☞ Nō pertinet ad laicos. Amplio, ꝙ ſi tñ nō poſſint ſtatuere ſuper ſpūalib⁹, ſʒ nec ſup cōnexis eiſdē. Ita not. Lu. ro. ſin. ſuo. ccc-liij. inci. reuerēd⁹ do. Card. Pañ. in c. cū laicis. nu. vj. ⁊ qō ibi notaui in apoſt. ad hʒ. in ver. ꝯ ꝯtiū. extra de reb. ec. nō alie. ⁊ Feli. in c. eccleſia ſācte marie. verſic. ⁊ ex iſtis elicitur. extra de conſti.

e ☞ Non pōt legitimare ſpuriū. Adō Bart. in. l. iij. ad fi. ff. de teſta. ⁊ in. l. nō ambigiẗ. ff. de leg. Iſtū in. l. ſi ꝯ. ī fi. j. de nupt. ⁊. l. cā quā. j. de fideicom. ⁊ Feli. in. c. fi. colla. xvij. ver. fallit ſeptimo. extra de conſti.

f ¶ Clauſula nō obſtāte. Adō Iſtum in. l. reſcripta. ver. no. ergo hic aliqua. j. de preci. impe. offe. Ange. in. l. nec q̄cq̄. §. fi. d̄ offi. pꝯcō. ⁊ le. ⁊ in. l. nemo poteſt. ff. de leg. j. ⁊ Fel. in. c. nonnulli. verſicu. quarta decima concluſio. extra de reſcriptis.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

tio ſpurij eſt ꝓhibita, vt parētes non delinquāt: ſed iſtud ſtatutū per-
mitteret contra per quandā conſequentiā: ergo eſt nullū maioꝛ. ꝓbaꝛ
j. de natura. lib. l. vlti. in rōne litere. cōſequētia eſt neceſſaria. Et eſt hic
aduertendū, ꝙ cū ſtatutum permittit ſpuriū inſtitui: prius diſponit in
patre quā in filio, ⁊ ſic inuitat ad delinquendū. Quinto ⁊ vltimo ꝓbaꝛ.
quia ita tenet Jac. but. j. de iure aureo annulo. l. j. ⁊ ij. in lectu. noua. hoc
idē cōſuluit dñs Recuperus de ſancto Miniato. ad idē facit, qꝛ legiti-
a matio dicitur remiſſio ᵃpeccati. hoc ꝓbaꝛ in. l. quis tam iniquus. de de-
curio. lib. decimo. Itē ille qui legitimat, quodāmodo dicitur arrogare. vt
no. in. l. j. ff. ad municipales. ⁊ l. filios. j. de municip. ⁊ origi. lib. x. Et iō
ꝓprie pertinet ad imperatorē. ¶ In ɔtrariū: qꝛ illō ſtatutū diſponit de
poteſtate reſpectu bonoꝛū, ſed bona ſunt in poteſtate ſtatuētiū: ergo va-
let ſtatutum rōne rerū: vt. j. de edifi. priua. l. an in totū. Scdō probatur:
qꝛ aliud eſt res, aliud effectus rei. facit quod notaꝛ de authoꝛitate tuto.
l. ſed ſi pluribus. de cōſuetud. c. cū inter. per Innocentiū. vnde licet du-
ret vel perſeueret ſpurius: tñ reſpectu cuiuſdam effectus, id eſt reſpectu
ſucceſſionis, videtur ꝙ ſtatutū poſſit diſponere. arg. ff. de offi. pretoꝛis.
l. Barbarius. in fine. Preterea iſtud ſtatutum non eſt cōtra ius natu-
rale, ſꝫ cōtra fictionē iuris ciuilis: qꝛ duꝫ natura hominibus ſanciebat
omnes legitime naſcebanꝛ: vt in authenti. quibus modis natu. effi. ſui
in prin. Nō obſtat, ſi dicatur ꝙ hoc ſtatutū eſt cā peccati: nā ſi hoc eſſet,
Imperatoꝛ etiā nō poſſet hoc ſtatuere, qō eſt falſum. Item ſi hoc eſſet,
etiā filius naturalis nō poſſet inſtitui, cū ibi ſit actus foꝛnicationis, qui
eſt peccatum moꝛtale. Quarto ꝓbaꝛ: qꝛ ſtatuta de ſucceſſionibus va-
lent, cuꝫ pertineāt ad tēpoꝛalia, licet quo ad ſpiritualia nō valerēt. facit
ad hoc qō not. in c. ſtatutū. de hereti. lib. vj. in nouel. Quinto reperio ꝙ
ita conſuluerūt multi doctoꝛes, inter quos fuit Joan. cal. Sed ego cre-
do primam partem veriorē, ſcilicet ꝙ ſtatutū nō valeat ex defectu pote
ſtatis, ⁊ etiā ex defectu honeſtatis, ⁊ maxime ſi extarent filij legitimi: qꝛ
ſcriptū eſt, nō erit heres filius ancille cū filio libere, id eſt filiꝰ cōcubine
non erit heres cū filio ex matrimonio genito, licet in diuina ſcriptura il
14 la verba habeāt aliud ſignificare. ¶ † Preſuppoſito ꝙ valeret ſtatutū:
Quero vtrū inſtitutio ſpurij trahaꝛ ad bona, q̄ ſunt extra territoꝛiū ſta-
tuentis. ⁊ videꝛ ꝙ ſic, qꝛ indiuiſibile eſt ius teſtamenti in pagano: vt ple
ne legitur ⁊ no. j. de teſta. mi. l. j. ⁊. j. de ſecū. nup. l. j. ⁊. ff. de acqui. hered. l.
ſi ſeruus cōis ab extero. Et ideo cū aliquis ſolus eſt heres teſtamenta-
rius ꝑ parte: neceſſarius eſt heres inſolidum: vt. ff. de acqui. hered. l. qui
patri. ⁊. ff. de hered. inſti. l. ſi te ſolū. In cōtrariū arg. qꝛ ex legis poteſta-
te pōt quis decedere ꝓ parte teſtatꝰ. ⁊ ꝓ parte inteſtatus: vt no. ff. de
vul. ⁊ pup. ſubſti. l. in ſubſtitutiōe. ita ergo erit hic: qꝛ limita poteſtas li-
mitatū parit effectū. Sꝫ ſtatuētes nō habēt poteſtatē extra territoꝛiū:
ergo ſeruabitur ibi ius cōe. quod tanquā genus predicabiꝛ de qualibet
ſpecie: niſi reperiatur excepta a genere. Scdō hoc ꝓbaꝛ: qꝛ iſta poteſtas
inſtituendi cōcediꝛ ab inferioꝛe a principe. ⁊ iō nō eſt poteſtas vniuer-
ſalis, ſed coarctatur intra territoꝛiū cōcedentis: vt. ff. de off. ꝓcon. l. ij.
in fi. ⁊. iij. Tertio probatur, qꝛ nec princeps pōt legitimare, niſi quo ad
b bona ſuiᵇ territoꝛij. nec pōt legitimare, niſi quantū ad ſeipſum diſponen
teꝫ: vt in aut. quib. mo. nat. effi. ſui. §. filiū. no. extra qui fi. ſint legi. c. ꝑ ve
nerabilē. ⁊ iſta videꝛ veritas: qꝛ vbi agitur de iure nouiter inducēdo per
ſtatutuꝫ, ſtatuētes nihil poſſunt vltra limites, quibꝰ iuriſdictio realiter
limitatur. i. vltra territoꝛiū. vt. j. de decurio. l. duum virū. lib. x. Si autē
agitur de iure q̄ſito exequēdo: tūc habet locū. l. cū vnus. §. is qui. de bo-
nis autho. iudi. poſ. nam quatenus diſpoſitio reſidet in volūtate, referꝛ
ad oīa: ſed quatenus reſidet in reali miſſiōe, opꝫ ꝙ explicet per iudicem
territoꝛij. ⁊ iſtā partē ꝙ ſtatuta nō habeāt locū quo ad ſucceſſionē bono
15 rum q̄ ſunt extra territoꝛiū, tꝫ Bar. ⁊ recte. ¶ † Vlterius q̄ro circa per-
ſonam in ſtatuto ꝑmiſſiuo, dictat ſtatutū ꝙ filiuſfa. poſſit teſtari. modo
quero, vtrū valeat iſtud ſtatutū. rñ. aut loquimur circa ꝑſonā ſubditaꝫ,
⁊ valet. aut circa extraneā ꝑſonā, ſeu foꝛēſem, ⁊ dico qō nō valet. Et do
hanc regulā, ꝙ ſtatutū nō pōt habilitare ꝑſonā nō ſubditā ſibi, nec cir-
ca perſonā ipſam aliquid diſponere: vt. ff. de tut. ⁊ cu. da. ab his. l. j. in fi.
⁊. ff. de tut. l. ēt. Non ob. l. j. j. de emāci. li. qꝛ ſtatutū diſponit potius circa
modū foꝛme, q̄ circa ius ꝑſone. Vel aliter. quedā eſt habilitatio, in qua
cooperaꝛ cōſenſus: ⁊ de iſta loquiꝛ ibi. nā ibi eſt quedā ꝓroꝛogatio iuriſ-
ditionis. Quedā eſt habilitatio, q̄ non pōt ꝓcedere ꝑ conſenſum hoīs
priuati: ⁊ de hac loquitur hic: qꝛ ꝑ ſolū ɔſenſuꝫ filiuſfa. nō pōt fieri habi
lis ad teſtandū. ¶ Viſo circa hoc de eſſentia, videamꝰ de effectu. Ego
dixi ꝙ filiuſfa. ſubditꝰ ſtatuto, pōt teſtari ex foꝛma ſtatuti. ¶ Quero,
nunqd illud teſtamentū poꝛrigaꝛ ad bona, q̄ ſunt extra territoꝛiū: Rñ.
Bar. ꝙ nō, per dictā regulā: qꝛ nō pōt extēdere effectū ſuum vltra q̄ ex-
tendaꝛ poteſtas ſtatuentiū. ⁊ ſic iſte decedet ꝑ parte teſtatus, ⁊ ꝑ parte
inteſtatus. Nō ob. regula iuris adducta in ɔ̃riū: qꝛ regula iuris hꝫ locū
vbi qs pōt in totū teſtari. ſecus in eo q nō pōt in totū teſtari: vt. l. fi. j. de
inof. te. ⁊ hoc teneo. ¶ Et vlterius q̄ro circa ſtatuta ꝑmiſſoꝛia, ponamꝰ
ꝙ ſtatutū aliqd ɔcedit in priuilegiū: puta ꝙ ꝑſbyter poſſit cōficere in-
ſtrumēta, ⁊ credaꝛ inſtrumento, acſi eſſet manu publica notarij. Quero
ergo primo de eſſentia. i. an valeat ſtatutū. ⁊ videtur ꝙ nō, iuxta no. per
Inn. extra de fi. iſtru. c. cū. ꝑ. tabellio. vbi dicit Inn. ꝙ creare tabellionē
pertinet ad ſolū principē. In cōtrariū videtur, ⁊ eſt caſus extra de fi. in-
16 ſtru. c. cū dilectꝰ. facit qō no. ff. de eden. l. quedā. §. nūmularios. † Et iſta
videtur veritas, ꝙ valeat ſtatutum. ¶ Et ideo a
c ſtatutaᶜ que habēt vel dictāt ꝙ credatur ſcriptu
re campſoꝛis, vel mercatoꝛis tanquā publico in-
ſtrumento, ſunt valida de iure. nam hoc pōt ho-
mo. ergo ⁊ lex: vt. ff. de do. preleg. l. Theopōpus.
Nunc q̄ro circa hoc de effectu. iſte preſbyter cō-
ficit inſtrumēta: nunqd valeant vbiqꝫ locoꝛum:
Rñ. aut conficit in loco permiſſo. ⁊ valēt vbiqꝫ.
vt. d. c. cū dilectus. vbi eſt caſus. Et eſt ratio: qꝛ
ius probationis oꝛiꝛ a principio. vnde poſtea ex
quo ius eſt oꝛtū. nō tollitur mutatiōe loci. Aut
conficit inſtrumentū in loco non permiſſo: puta
extra territoꝛiū ſtatuentiū. ⁊ tūc talia inſtrumen
ta nō ꝓbāt in alio loco. Ratio: qꝛ defectus in-
eſt a principio. Et eſt verū qō Bar. allegat. d. l. ij. b
ff. de offi. ꝓcō. que loquiꝛ in iuriſditione volū
taria. ſed q̄ſtio iſta loquiꝛ de officio, cui nō eſt an
nexa iuriſditio: vt not. j. de epiſc. ⁊ cle. l. repetita.
per Guil. Et ideo foꝛte poſſet dici, ꝙ valeret in-
ſtrumentū quo ad ſubditos ſtatuēdi: qꝛ officium
cui nō eſt annexa iuriſditio, nō legitimatur ꝑ viā
territoꝛij inter cōſentiētes: vt de ſol. l. q̄ro. ⁊ hoc
17 teneo, ſalua ſubſtātia veritatis. ¶ † Deinde q̄ro
circa ſtatuta ꝑmiſſiua: pone qō ſtatutū permittit c
primogenitū ſuccedere alijs excluſis. Hic primo
d q̄ro d eēntia, an valeatᵈ: credo ꝙ ſic, dū tñ poſtea
geniti habeāt alimēta: qꝛ ſolū alimēta ꝓprie ve-
niūt de iure nature, ⁊ ita ſeruat cōſuetudo maxi-
me in iuriſditionalibus, in quibus diuiſio hꝫ di
minuere dignitatē poteſtati. ¶ Sed q̄ro de effe
ctu, ⁊ quidā baro habet in Frācia multa caſtra, ⁊
in Lombardia habet multa alia: in Frācia viget
cōſuetudo: in Lombardia viget ius cōe. Quero
e ergo de duobꝰᵉ. primo, ſi baro inſtituit primoge
nitū ſcdꝫ cōſuetudinē Frācie: an iſte habebit oīa d
caſtra. Secūdo qd iuris, ſi decedit ab inteſtato.
Rñ. ad primū, aut teſtaꝛ de iure cōi: ⁊ nō eſt du-
biū ꝙ ad oīa bona ſe extēdit: vt. ff. de here. inſt. l.
ex facto ꝓponebaꝛ. Aut teſtaꝛ ſolūmodo ſcdm
conſuetudinē Frācoꝛū: puta corā duobus teſti-
bus: ⁊ ſunt opi. diuerſe. tñ veritas eſt ꝙ ex quo
valet teſtamentū, poꝛrigiꝛ ad oīa: nā cū effectus
inſit ſue cauſe ⁊ titulo, ⁊ tūc ſicut titulꝰ eſt vtilis,
ita effectus eſt īdiuiſibilis. iſtud ꝓbatur expreſſe.
ff. de excu. tu. l. nō ſolum. §. qui in teſtamēto. ⁊. l.
ꝓpter litē. §. vlt. Jac. but. dicit ꝙ inſpiciatur locꝰ
adite hereditatis. Sed iſtud eſt nihil dicere: qꝛ e
aditio nō dependet ex ſe, ſed ex inſtitutione, ſe-
cundum Bart. ego dico ꝙ contra Jac. eſt caſus
ad literā. ff. de excu. tut. l. Titius. §. Rome. nam
cauſa teſtati regulatur a teſtamēto, nō a loco adi
tionis. Venio ad ſecūdū. ſ. ad ſucceſſionem inte-
ſtati. ⁊ videtur ꝙ idē qō in teſtamēto. nā q nō te-
ſtatur expſſe, videtur tacite teſtari. ff. de iure cod.
l. ij. ff. de leg. ij. l. codicillis. §. pe. ⁊ no. ff. de xb. ob.
l. ſi ita quis. §. eadē. l. In cōtrariū, qꝛ hic nō agi-
tur de perſona, ſed de acquiſitione: iō dꝫ inſpici
locꝰ rerū acquirendarū. ⁊ hāc partē tenet Guil.
Cy. ⁊ Bar. Et ex hoc ſequitur, ꝙ in caſtris que
ſunt in Frācia ſuccedit primogenitus ſolum ſe-
cundū legem Frācoꝛū: ſed in caſtris que ſunt in
Lōbardia, ſuccedunt oēs equaliter: nec tenebiꝛ
primogenitꝰ cōferre: qꝛ iſtud eſt ꝓpriū lucrum
ea eadem cauſa dependēs. ideo nō habet locum
collatio. ⁊ iſtā partē teneo. ¶ Nō ob. qō videtur
non teſtando teſtari: nā iſta eſt quedā fictio, que
non cōfert titulū teſtati: vt not. ff. de here. inſti. l.
Lucius. in glo. oꝛdi. Dixi de ſtatutis permiſſo-
rijs circa perſonā, quero de ſtatutis ꝓhibito-
18 rijs circa perſonā. ¶ † Ex primo quero. dicit ſta
tutum qō mulier nō poſſit legare viro, vtrum il-
lud ſtatutum valeat: ⁊ videtur ꝙ nō: qꝛ videtur
eſſe cōtra bonos moꝛes: vt. ff. de verb. obligatio
nibus. l. ſtipulatio hoc modo. Contrarium eſt
verum: nā ratio hoc ſuadet, ne vxoꝛ viro coga-
tur teſtari: nam ⁊ ius commune in filium ſtatuit
idem. j. de ſecun. nupt. l. hac edictali. ¶ Viſo de
eſſentia, videndum eſt de effectu: pone ꝙ mulier
legauit viro rem, q̄ eſt in alio territoꝛio: quero,
an valeat legatum: Reſpondet Bar. quod non
b

a ¶ Et nataliū reſti-
tutio. C. de iur. au-
reo. annu. in. l. j. vbi
per Iſtum. ⁊ in. l.
ij. ff. de vul. ⁊ pup.
⁊. l. gallus. §. Et qd
ſi tantum. de libe. ⁊
poſth. per Bar. Et
adde an legitima-
tione legitimatꝰ ſit
vere ⁊ ꝓprie legi-
timus per me, in. l.
liberos. C. de colla.
P. D.
b ¶ Ad quod domi
ni de Rota in de-
ciſio. deciſio. cciij. in
ferioꝛ. in nouis. Et
de effectu legitima
tionis multiplici,
vide per me in con-
ſil. clv. per totum.
Philip. Deci.
c ¶ Et ideo ſtatuta.
Not. ꝙ valet ſtatu-
tum, ꝙ ſcripture
campſoꝛum ſint au
thētice, ſed vide eū
dem in. l. j. j. de con
feſ. vbi aliter loqui
tur. ⁊ ibi notaui. ⁊
d. Abb. in. c. bone.
el. ij. de poſtu. ꝑla-
to. And. Barba.
d ☞ Adde Bald. in
l. j. in fi. C. de. edē. ⁊
in. l. quedā. §. num-
mularios. ⁊ ibi An
ge. ⁊ Alex. ff. eod. ⁊
iſtū in. l. j. col. iij. j.
de confeſ. Pan. in
c. dilectus. ⁊ ibi Fe
lin. in prin. extra de
fide inſtru. ⁊ Alex.
conſi. iiij. vol. j. Cel
ſus.
e ¶ Quero ergo de
duobus. de cōſue-
tudine Frācie. vide
que dixi in conſil.
apud Ferrariam. ⁊
q̄ notaui ad Bart.
hic. And. Bar.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

a ¶ Quod non va⸗
leat ſtatutum. Ad⸗
de de veritate hu⸗
ius dicti Jaco. re⸗
buffi. in rub. C. de
decre. decur. li. x. in
fi. ver. pretextu ſta⸗
tuti municipalis.
vbi examino per
quos fieri poſſit ta
le ſtatutum.
b ☞ Debet puniri.
Adde ang. are. in
ſuo tracta. malefi.
in gl. in verſi. ⁊ ar⸗
matꝰ aſtitit. Gl. in
l. Jtē mela. in prin.
ff. ad leegē aquil. ⁊
Spe. in ti. de cōſti.
ver. antepe. Celſ.

c ¶ An forēſis obli
getur. Sed ꝯtra eſt
tex. in. c. vt anima⸗
rum. de ꝯſtit. in. vj.
vide ibi do. Pet. ⁊
⁊ do. Domi. And.
Barba.
d ¶ Per Bar. no. ꝑ
dicto bar. in. l. ſi do
minium. que ibi re
miſit. ⁊ ad. d. Bald.
in. l. ſi abducta. ĵ. de
fur. And. Bar.
☞ Adde Ang. in
l. heres abſens. §.
j. col. fi. ff. de iud. ⁊
Jnn. in. c. poſtula⸗
ſti. extra de foro cō
peten. Celſus.

q; illud ſtatutū eſt fauorabile: ideo eſt extenden⸗
dum. arg. l. placet. de lib. ⁊ poſthu. Sed hoc eſt
conſyderandū. nā hic videtur eſſe defectus in cō
ſenſu, vnde ſicut in donatione inter vi. ⁊ vxo. nō
oritur naturalis obligatio: ⁊ iō nō pōt confirma
ri, niſi ventū fuerit ad traditionē, vt no. ff. de do.
inter vi. ⁊ vxo. l. Pap. nā in traditione ineſt cō⸗
ſenſus: iō pōt ꝯfirmari. Jta in ꝓpoſito ꝯſenſus
eſt reprobatus: ergo nō vꝫ relictū. qḋ verū credo
ſi teſtm̄ eſt factū ī territorio ſtatuēti s. ſꝫ ſi eſt fcm̄
extra territoriū ſtatuētiū, cū ēt in effectu reduca⸗
tur ad ea q̄ ſunt extra territoriuum: credo eatenꝰ
teſtamētum valere. Nec eſt verū qḋ dicit Bart.
ꝙ iſtud ſtatutum ſit fauorabile. q̄uo em̄ eſt fauo⸗
rabile id ꝑ qḋ adimitur libera teſtamenti factio.
vt inſti. De leg. fuſi. cani. vñ quod eſt fauorabile
inter viuos. ſ. donatio ꝓhibita: inter coniuges
in vltima voluntate reputaret̄ odioſum. ⁊ ideo
vꝫ inter coniuges vltima vluntas: vt. ff. ſi quis
19 ali. teſt. ꝓhi. l. fi. ¶ † Subſequenter q̄ritur. dicit
ſtatutum, ꝙ filia femina non ſuccedat extante
maſculo. Quero primo de robore. ſecūdo de ex⸗
tenſione. Et videtur quo ad primum, ꝙ nō va⸗
a leat ſtatutum[a], q; inducit maximū vitium: vt. ĵ.
de lib. ꝑte. l. maximum vitium. Jtē hoc non pōt
fieri per pactum: ergo nec per ſtatutum: vt no. ff.
de reg. iur. l. nec ex pretorio. ⁊ C. de decur. in rub.
Contrariū eſt verum: q; illud ſtatutū eſt factum
ꝓpter cōſeruādaꝫ dignitatē familiarum, quā cō
ſeruare intereſt reipublice: vt. ff. de ven. inſpi. l. j.
§. publice. in verbo, dignitas familiarū ſalua ſit.
⁊. ĵ. de adul. l. j. per Jac. de aret. ⁊ Cy. Non ob. qḋ
non poteſt fieri per pactum: imo poteſt fieri per
pactum, ſi ſit iuramēto vallatū: vt in. c. ij. de pac.
li. vj. vnde do regulā: quidquid pōt fieri per pa⸗
ctum, iuramento vallatum, poteſt fieri per ſtatu
tum qḋ eſt no. ¶ Sed hic quero de effectu, vtrū
iſta filia preterita ab inteſtato ſuccedat in bonis
extra territoriū ſtatuentiū. Dicit Bar. qḋ ſic: q;
hec ꝓhibitio eſt irrationabilis: ⁊ iō reſtringēda.
arg. de lib. ⁊ poſthu. l. cū quidā. Et dr̄ odioſum
quicquid diſponit̄ ꝯ rationē, preſertim naturalē
ad hoc facit. c. ſi ſnīa. §. fi. extra de ſen. excō. li. vj.
ego dico qḋ iſtud ſtatutū nō eſt odioſum, ſꝫ mi⸗
xtum ex fauore ⁊ odio: imo principal̄r eſt fauo⸗
rabile. arg. de condi. inde. l. ꝗ exceptionē. tn̄ bene
teneo ꝙ non extendat̄ ad bona extra territoriū:
vbi ꝯtraria eſt iurꝫ diſpoſitio: q; legis ꝯtraria di
ſpoſitio ipedit ius accreſcēdi: vt. ff. de cōdi. ⁊ de⸗
mon. l. mulieri ⁊ titio. ¶ Circa iſtā inhabilitatē
quero vnū, vtrū ſtatutū poſſit inhabilitare non
ſubditū. verbi gratia. Statuto cauetur ꝙ minor
xxv. annis nō poſſit ſe obligare. forenſis ibi cō⸗
trahit, ⁊ eſt minor. querit̄ an ipſe ibi obligetur: ⁊
vr̄ ꝙ non, inſpecto loco cōtractus. Cōtrariū eſt
verū, q; ſtatutū in perſona non ſubdita, non pōt
inducere verā inhabilitatē: vt no. ī Spe. de ſen.
20 §. qualiter. ver. Jtē pone q̄dā. ſcḋꝫ Bar. ¶ † Vi
ſo de iure ꝑſone, ſequit̄ videre de iure forme ⁊ ſo
lēnitatis. Circa qḋ q̄rit̄, qs locus inſpiciat̄. Cir⸗
ca qḋ ſciendū eſt, ꝙ q̄dā ſunt q̄ habēt prius eſſe,
poſtea deducuntur in iudiciū: q̄dā ſunt q̄ in ipſo
iudicio ſumunt eſſe: in iſtis ſecundis inſpicit̄ lo
cus iudicij: vt. l. j. ĵ. de emā. lib. Sed in primis re⸗
fert, aut loqmur de eē ꝯtractꝰ: ⁊ īſpicit̄ locꝰ ꝯtra
ctus: q; tunc loquimur de iure cōiuncto: cū eſſet
ꝯtractꝰ a ṗncipio. aut loqmur de intentione ſeu
de ordine ꝓceſſus: ⁊ inſpicimus locū iudicij: vt
no. in. l. j. q̄ ſit longa cōſue. ꝑ Cy. ⁊ oēs. Aut loq⸗
mur de executione: ⁊ tunc refert, aut eſt executio
iudicis eiuſdē territorij: ⁊ inſpicitur locus iudi⸗
cij. Aut eſt executio iudicis alterius territorij: ⁊
tūc aut fit ad literas primi iudicis. ⁊ idē. Aut fit
extraordinaria poteſtate exequētis, nō expedita
executione: ⁊ tūc inſpicit̄ locus vbi fit executio:
21 vt. l. miſſi opinatores. de exac. lib. x. ¶ † Sed cir
ca hoc ſunt videnda duo. primo, quid iuris cir⸗
ca ꝓbationē, vtrū in ꝓbando inſpiciatur cōſue⸗
tudo loci ꝯtractꝰ, vel loci iudicij. Reſpon. aut lo
qmur de ordine ꝓbationis iudicij, ⁊ inſpicimus
locū iudicij. puta ſi ibi ē ſtatū, qḋ nō reqrat̄ lit. cōte. vꝫ ꝓbatio, ſine litis
cōte. Aut nō loqmur de ritu ꝓbatiōis, ſꝫ de ſubſtātia, puta ī loco ꝯtus
ſufficiūt duo teſtes: ī loco iudicij reqrūtur q̄tuor, tūc inſpicimꝰ locū cō⸗
tractꝰ: q; tēdit ad dciſionē cāe. ar. ff. ḋ euic. l. ſi fundū. ⁊ ita dterminat Jo.
cald. Scḋo q̄ritur, pōe ꝙ in loco cōtractꝰ minor nō pōt reſtitui: ſꝫ ī loco
iudicij pt: qs locus īſpicietur? dt gl. ꝙ locus iudicij. i. l. ij. ḋ eo qḋ certo lo
co. Jdē tꝫ Gui. q; nō agitur hic ḋ cōtractu q̄ ad ordinē, ſeu originē, ſꝫ q̄
ad reſolutionē. ar. ff. de iudi. l. exigere dotē. Cōtrariū dt Bar. q; quo ad
deciſionē cāe inſpicimꝰ locū ꝯtractꝰ. Si ergo ꝯctꝰ naſcit̄ iexpugnabilis:
in nullo loco pōt peti reſtitutio ī iteg. Nō obſtat, ꝙ vbi iudicis offm̄ im
ploratur, inſpicit̄ locꝰ iudicij: q; illḋ ē vex in officio emergēti poſt ꝯctū
puta ex mora: vt. l. j. ff. de vſu. ſecꝰ in eo qḋ ꝯſideratur a ṗn. ſcḋm bar. Et
iō dt ipſe ꝙ gl. dicte. l. ij. ñ pt ſaluari niſi itelligēdo ꝙ ibi petat̄ reſtitutio
nō rōne ꝯtractꝰ, ſꝫ rōne leſiōis poſtea emergētis ex ꝑſcriptiōe legis ī iu⸗
22 dicio. qḋ eſt ſubtile, ⁊ notabile. ⁊ ita teneo. ¶ † Circa maleficiū aliqd vi⸗
deamus. ⁊ prīo nūqd ſtatutū ciuitatis liget extraneū ibidē dlinquētes.
Jſta qḋ tāgitur ꝑ Cy. hic ⁊ in. l. j. ĵ. q̄ ſit lō. ꝯſue. ⁊ ī Spe. de ꝯſti. ī quarta
ꝑte. Et declaratur cōiter ꝑ doc. ſic diſtinguēdo: Aut ſtatutū iducit deli⸗
ctū ⁊ penā: aut inducit penā circa id qḋ eſt delictū de iure cōi, primo ca⸗
ſu: aut forēſis ꝯtraxit ibi morā: ita ꝙ ſit veriſimile eū habere notitiā ſta
tuti. ⁊ ligatur tali ſtatuto, quēadmodū ligatur ꝯſuetudine municipali:
vt. ĵ. vbi de cri. agi opor. aut. q̄ in puincia. ⁊ ḋ extraor. cri. l. ſaccularij. §. j.
de ſen. exc. c. a nobis. hoc tꝫ Dy. ḋ accu. l. ſi cui. §. pe. Et ē rō: q; dlictū ex
aīo, vl̄ ex culpa ꝓueniēs, facit eū ſubditū reſpectu illiꝰ pene. ar. ff. lo. l. co
lonꝰ. §. nauē. ff. ḋ pub. l. ceſar. ḋ off. ꝑſi. l. iij. aut forēſis nō ꝯtxerat ibi tātā
morā, ꝙ veriſil̄r dbeat eē īſtructꝰ, ⁊ tūc aut illḋ fcm̄ erat cōiter ꝓhibituꝫ
q̄ſi ꝑ gn̄alē ꝯſuetudinē terrax: puta ire cū armꝫ, vl̄ ire ḋ nocte: vl̄ tranſire
b ſine ſolutiōe pedagij. tūc dꝫ puniri[b] ꝑp ſupinā ignorātiā: vt. ff. de pub. l.
fi. §. 13. Aut nō erat gn̄al̄r ꝓhibitū: q; nō ē ꝓhibitū naturali rōne: nec cō
ſuetudine vl̄, vt portare margaritas: ⁊ tūc ñ punitur, niſi fuerit ſciēs. ar.
l. fi. de decre. ab ord. facien. ⁊ extra de cōſti. vt animarū. lib. vj. Et ideo fo
renſes ⁊ etiā ciues, qui diu abfuerūt, excuſantur: vt. ff. de excuſatio. tu⸗
to. l. plane. Jtaq; forenſes viſitātes conſanguineas moniales quando
pena eſt nouiter introducta ꝑ conſtitutionē epiſcopi non tenentur ad
penā. Secūdo caſu principali dic, qḋ omnes q ſciūt, vl̄ ſcire debēt ſe de⸗
linquere, certi eē debēt ḋ pena, vñ lꝫ errēt ī gn̄e pene, ⁊ credant leuiꝰ eſſe
delictū, q̄ ſit: ñ ꝓpterea excuſant̄ in aliq: vt. ĵ. ḋ legi. l. leges ſacratiſſime.
Eo em̄ ipſo ꝙ deliquūt iplicite, ī penā ꝯſentiūt: vt dicā. ĵ. de ī ius voc. l.
23 venia. ¶ † Viſo an forēſis obliget̄[c] extra territoriū deliquēs: videamꝰ
c an ciuis obligetur ex̄ territoriū ḋ liquēs. ⁊ vr̄ ꝙ ñ q; ſtatutū nō pōt ſuuꝫ
effectū punitoriū porrigere ex̄ ſuū territoriū: vt. d. c. vt aīax. Jn ꝯtrariū
vr̄ q; certū eſt ꝙ deliquētes ī eccl̄ia puniunt̄ ꝑ ſtatutū loci. ⁊ tn̄ eccl̄ia nō
ē ḋ territorio laicox: vt. ĵ. ḋ epiſ. ⁊ cle. l. ſi qs ī hoc genꝰ. Preterea ē expꝛ⸗
ſū ī. l. fi. ff. ḋ decr. ab. or. faciē. nā ibi extra territoriū morari, ē delictū ꝑ. l.
municipalē īroductū, ⁊ punit̄ ciuꝫ extra dliquēs. So. q̄dā ſunt pene, q̄
trahūt ſecū executionē ſtati, puta q; ī ſtatuto ponit̄ ꝓ dū ipſo fcō, vl̄ ipo
iure: tūc iſta pena ñ īfligitur dliquēti extra territoriū. vñ cū ſnīa excōica
tionꝫ trahat ſecū ſuū effectū: iō nō hꝫ locū ī eo qḋ extra diocesim fit, q;
nec iurꝫ, nec fci executio ibi celebrari pt: vt. d. c. vt aīax. q̄dā ſunt pene q̄
reqrūt ſnīaꝫ hoīs: ⁊ iſte pñt īfligi ſubdito ex̄ territoriū deliquēti: q; ſu⸗
mūt effectū ītra territoriū: ⁊ ḋ natura ſnīe iudicis ē, qḋ poſſit ligare ab⸗
ſentē. nā rōne ꝯtumacie fingitur ꝑſens: vt ī aut. q̄ ī puincia. ĵ. vbi ḋ crim.
ag. op. ⁊ ī corpore vñ ſumitur expꝛſſe habetur. Et adḋ hic qḋ no. de capi.
di. l. amiſſiōe. §. q deficiūt. ⁊ no. ĵ. de eunuch. l. ij. ⁊. ĵ. de cōmer. ⁊ mercat. l.
mercatores. Alij dicūt ꝙ ſpeciale eſt in ſnīa excōicatiōis, ꝙ nō liget ſub
ditū extra territoriū dlinquētē. ſecꝰ in alijs ſentētijs tꝑalibꝰ: ſiue a lege,
ſiue ab hoīe ꝓferātur. Tertij diſtinguūt ī ſentētijs tꝑalibꝰ, qḋ aut ſtatu
tū diſponit expꝛſſe de ſubdito extra territoriū delinquētē: ⁊ teneatur ad
penā ſtatuti: vt. d. l. fi. Aut diſponit ſimpliciter, nō faciēdo mētionē de
ſubdito extra territoriū delinquēte: ⁊ tūc refert. Aut illud eſt dlictū de
iure cōi: ⁊ dꝫ puniri: vt. d. l. mercatores. ⁊. d. l. ij. de eunuch. nā iꝰ cōe vbi⸗
que extēdit ſuū vigorē. Aut nō eſt delictū, niſi de iure municipali: ⁊ tūc
nō debet puniri: q; non cenſetur delictū, ex quo fit in loco ꝑmiſſo, vnde
cū rōne loci ⁊ tēporis licita ſit facti origo: nō debet ad penā trahi, qḋ ve
rum credo, ſaluo q̄ in penis ſpiritualibus eis annexis: q; in eis debet
24 ſeruari. d. c. vt animarū. ¶ † Tertio iuxta hoc queritur: dicit ſtatutū,
ſi forenſis offendit ciuem, ꝙ poſſit conueniri vbiq; locorum: ⁊ iſte fo⸗
renſis poſtea reperiatur in territorio, ꝙ debeat puniri tali pena: queri⸗
tur an tale ſtatutū valeat? ⁊ ponamus ꝙ Peruſinus offenditur Se⸗
nis a Senenſe in perſona: quia vulneratur: ⁊ in rebus, quia deroba⸗
tur: poſtea iſte Senenſis capitur in territorio Peruſino: queritur vtrū
debeat puniri? Et pone ꝙ capitur ſine re derobata: quia ſi caperetur
cum re, ratione contrectactionis rei poſſet puniri: vt nota. per Barto⸗
d lum[d]. ff. de furtis. l. ſi dominium. licet de hoc fuerit opinio. Reſpondet
Barto. ꝙ iſte delinquens extra territorium, non poteſt in territorio pe
ruſino puniri. Non obſtat ꝙ delinquatur in re peruſinorum: nam ratio
ne rei mobilis delinquēs, non ſortitur forum ſecundum Bar. Jſtud eſt
verum, niſi in tribus caſibꝰ. Primus eſt in his qui rapiunt ex naufra⸗
gio. ff. de incen. rui. ⁊ naufra. l. ne quid. §. de his. Secundus eſt in ciui⸗
tatibus federatis ſociali federe: vt. ff. de cap. l. nō dubito. Tertius caſus
eſt.

eſt, quando in loco delicti nō inuenitur iuſtitia cōtra delinquentes. naꝫ tunc poteſt fieri ſtatutū cōtra offendentē ciuē extra territoriū: q꞉ cū iuris publici vigor deſinit: vindicta tñ nō dꝫ deficere. ar. ꝫ. de iude. l. nullus. cum glo. ſua. ⁊ xxiij. q. ij. c. dñs. hoc videtur tenere Inn. expſſe extra de foro cōpe. c. poſtulaſti. ſcōm Bar. Tu dic ꝙ aut ſtatutum diſponit ratione delicti tantū: ⁊ eſt verum dictum Bar. in eo ꝙ dicit forenſem nō ligari. aut ſtatutum nō diſponit ratione delicti tātū, ſed reſpectu ingredientis territoriū: vt ex tunc initietur pena, ⁊ proceſſus: tunc dico ꝙ forenſis ligatur: q꞉ offendit ingrediendo prohibituꝫ territorium. arg. ꝫ. de noxa. l. ſerui. ⁊ ita ſentit Ja. bu. alibi. ¶ Iuxta hoc queritur, vtrū delinquens in exercitu extra territorium, poſſet ibi puniri, ſicut faciunt quotidie duces exercituū. dicunt doc. ꝙ ſic: q꞉ de iure gentium, hoc eſt de generali conſuetudine exercitus eſt vniuerſitas, que pōt prorogare iuriſditionē. hoc tenet hic Jac. butr. ⁊ Bar. ⁊ Cy. i. l. iij. ff. de officio preſi. licet ſcōm quoſdam ſingule perſone non pñt prorogare de loco ad locū: tñ ſecus eſt in vniuerſitate, que pōt ex neceſſaria cauſa prorogare. ⁊ ita ſeruatur. ¶ Ulterius quero. poſito ꝙ ciuis extra territoriū delinquēs veniat puniendus: nunquid cōtra eum poſſit per propriū iudicem originis vel domicilij inquirendo procedi[a]: Odo. tenet qꝺ non: q꞉ inquiſitio regulariter eſt prohibita: ⁊ ſtatutū permittens inquiri, intelligitur loqui de cōmiſſis in ſuo territorio, cuius tutela pertinet ad ſtatuentes. non autem de cōmiſſis extra territoriū: q꞉ non videtur de hoc cogitatū. Inquiſitio enim pertinet ad rem publicam: q꞉ reſpublica offenditur, ſed hic non offenditur iſta reſpublica, ſed alia, ergo non poteſt inquiri: q꞉ nihil ad nos de his que extra territorium fiunt. Ad hoc eſt ar. lex noſtra, ⁊ lex, extra territorium. ff. de iuriſ. om. iu. ⁊ tota iſta materia. Gādin⁹ format iſtam qōnem: ⁊ tenet idē per multas rōnes. Jo. an. ponit iſtam. q. de compe. iudic. adit. in additionibus. ⁊ Spec. tenet idem, qꝺ non poſſit inquiri. Cy. diſputando tenuit contrariū. nam inquirere pertinet ad ordinem proceſſus: ideo inſpicitur ſtatutum loci iudicij: vt. l. ij. quēadmo. teſt. ape. cū ſi. Preterea, iſte eſt ſubditus iuriſditioni ⁊ ſtatuto: ergo pōt inquiri contra eum: vt. l. i. vbi de cri. agi opor. preterea delinquēs in eccleſia, nō delinquit proprie in loco ſubdito. ⁊ tñ inquiritur ꝯtra eum: vt l. ſi quis in hoc genus. ꝫ. de epi. ⁊ cle. ⁊ hoc tenet Bar. qꝺ poſſit inquiri, tñ pena debet imponi ſcōm locum delicti, nō ſecūdum locum inquiſitionis ſcōm Bar. Tu cōſydera, ꝙ ſicut decernere actionē vel accuſationē non dr̄ ordo iudicij, ſed dr̄ quid ſubſtantiale: vt. l. ij. ꝫ. de ordi. iud. ita decernere inquiſitionē, ſeu inquirendi poteſtatē, non eſt proprie ordo: q꞉ inquiſitio non eſt ꝓprie iudicij. ſed ſicut ſe habet accuſatio ad eſſe condemnationis ſic inquiſitio. hoc apparet: q꞉ preſcriptione pena eneruatur in totū: vt no. ꝫ. de fal. l. querelā. vnde ex hoc apparet, qꝺ ar. de ordine iudicij non procedit. Item nō procedit arg. de. l. ſi quis in hoc genus; licet locus non ſit ſubditus: tamen eſt in circuitu, ⁊ intra ambitū iuriſditionis. ar. ff. de contrahē. emp. l. in modicis. Preterea dicere ꝙ Iudex qui preciſe iurauit ſeruare ſtatuta, ⁊ non imponere aliā penam quā ſtatutorꝫ, in hoc caſu inquirat, ⁊ aliter puniat: non videtur bene dictū: q꞉ in hoc non iurauit officium. ar. in aut. iuſiur. quod preſta. ab his. Finaliter credo qꝺ opinio tutior ſit, ꝙ poſſit īquirere: q꞉ obligatio ſequitur delinquentem: nā noxa caput ſequitur: merito pōt ꝑ ꝓprium iudicem puniri, etiā inquirendo: ⁊ non attēta qualitate loci, ſed qualitate perſone, que eſt affecta ꝓpter delictū. ſicut enim in ciuilib⁹ officiū ſuum ex omni cauſa impartitur: ita in criminalib⁹, cum redigantur ad inſtar ciuiliū in procedendo. ar. ff. de penis. l. abſentē. ¶ Sed iuxta hoc queritur qualiter citabitur forēſis, qui deliquit in territorio, ⁊ non reperitur in eo. Sol. vt dicam. ꝫ. de epiſ. ⁊ cle. l. oēs. §. hoc nihilominus. Sed hic vnū quero, nunquid ſufficit modus citandi dat⁹ per ſtatutū, puta ꝙ citetur per chedulam affixā in columna platee: videtur ꝙ non: q꞉ nō peruenit ad ſuā notitiam. Cōtrariū ſeruatur: q꞉ qñ aliqs eſt ſuſpectus de receſſu, vel fuga: nō eſt neceſſe ꝙ edictū ad ſui notitiā perueniat, ſcōꝫ Inn. qui ita no. ex-
26 tra de exceſ. ꝓla. c. ex literis. ¶ † Ulterius queritur de effectu pene, vtrum pena intra territoriū impoſita, etiā extra territorium extendatur. Rñ. aut pena reſpicit intrinſecā qualitatē, vel ſtatum perſone: ſicut eſt pena inhabilitationis, vel infamie, ⁊ iſta pretēditur vbiqꝫ: q꞉ eſt indiuiſibilis, ⁊ inſeparabilis: vt no. ff. de poſtulā. l. ex ea. Ideo dicit Bar. ꝙ quedā mulier que erat cōdēnata ad ignem, ⁊ caſu euaſit, vbiqꝫ eſt ſerua pene, nec pōt condere teſtm̄: vt. ff. de penis. l. qui vltimo. Aut iſta pena reſpicit actuꝫ extrinſecū, puta alicuius exercitij: q꞉ interdictū eſt aduocato, ne poſtulet. ⁊ ſi nō vult, venit in conſequentiā alterius pene extrinſece, ⁊ nō porrigitur extra territoriū. Iſte eſt caſus in. d. l. ex ea. facit de interdic. ⁊ releg. l. relegatorꝫ. §. i. ⁊ §. interdicere. Extēditur enim ſolum ad loca, que veniunt ex quadā cōtumacia, non ad alia loca. ar. ff. de ſer. expor. l. cum pretor. Quandoqꝫ iſta pena reſpicit bona: ⁊ tūc refert, aut per modum confiſcationis: aut ꝑ modū alterius pene cōſiſtentis in quantitate: puta condēnationis in mille, primo caſu qñ per modū cōfiſcationis refert, aut ſtatus perſone ſic mutatur, ꝙ non pōt habere ꝓprietatē bonorū: tunc omnia confiſcantur vbiqꝫ poſita: puta cū quis decapitatur, vel deportatur:
b non tamē confiſcantur oīa fiſco iudicis pronūtiantis[b], ſed fiſco rōne bonorum, qui occupat illa, vt vacantia. ar. ff. de bonis autho. poſ. l. cum vnus. §. is qui. facit quod no. Inno. de foro cōpe. c. poſtulaſti. Aut ſtatus perſone non repugnat obtinende ꝓprietati: tunc non confiſcantur

a ¶ Procedi. Adde iſtum in tit. de pena. iudi. verſi. an ratione. Celſus.
b ¶ Fiſco iudicis pronuntiātis. Adde iſtū in. c. i. col. iij. ver. itē not. quod bona. in ti. de pace cōſtan. Bar. in. l. tutores q poſt. §. heres. ff. de admi. tut. Guil. de cug. hic nu. xij. ⁊ ibi poſui i addi. ad ipm ī ℣. qs habebit bona. ⁊ Ale. ꝯſi. xxxj. ici. Chriſti. eiuſqꝫ glorioſe. ℣. ⁊ iō vo. i. Cel.

niſi bona que habentur in loco condēnationis: non bona extra illud territoriū ſituata: nā quantum ad confiſcationē, pōt diuidi effectus ſententie: vt. l. ſi qua militi. §. i. ff. quib. ex cau. maio. ⁊. ff. ad. l. fal. l. in ratione. §. cū quidam. Si aūt non eſt pena confiſcationis, ſed pena alterius pecuniarie condēnationis: tūc iſta ſentētia inducit obligationē: cuius executio pōt vbiqꝫ peti in bonis vbicūqꝫ poſitis: arg. ff. de verb. ſig. l. ſi qua pena. ⁊. l. aliud. §. inter mulctā. eo. tit. ⁊ qꝺ ibi not. ff. de publ. iudi. l. defuncto. ⁊ arg. dicte. l. cum vnus. §. is qui. Et conclude, ꝙ ex ſnia cōfiſcationis non oritur obligatio, ſed dñium: vbi enim eſt dñium, nō eſt ꝓprie obligatio: vt inſti. de obli. §. i. ⁊ ideo tex. dicit qꝺ confiſcatus nulla obligatione tenetur: vt. ff. de fideiuſ. l. ſi debitori. ⁊ de cap. dimi. l. tutelas. §. ſi libertate. ſed ex ſententia cōdemnatoria ad certā quātitatem, bene naſcitur obligatio, ⁊ in factum actio ita in criminali, ſicut in ciuili. ar. ff. de pecu. leg. l. iij. §. Idē ſcribit. ⁊ quod no. ff. de noxa. l. ⁊ ſi condēnatus. ⁊. ff. de pactis. l. reſcriptum. in prin. gl. cum ſimilibus.

1 ☞ Congregationes illicite ſunt prohibite.
2 Obuiandum eſt maleficijs antequam fiāt, poſtquam vero ſunt commiſſa, puniri debent.
3 Eccleſie nō debēt cōferri hr̄ticis, ſꝫ catholicis.
4 Iudei nō ſunt ita deteſtabiles, ſicut heretici: q꞉ fides iudeorum habuit principium veritatis.

¶ Lex ſecunda.

Nullus. ¶ Prohibet Imperator locum congregationis hereticorum, ⁊ tradit fidem ſeruādam, ⁊ punit contra facientes: ⁊
1 repetit ꝓhibitionē: vt penā addat. h. d. ¶ † Not. ꝙ illicite cōgregationes ſunt prohibite: ⁊ ideo ſi que fraternitates vel cōgregationes eſſent dño pape ſuſpecte: pōt ipſas ꝓhibere: ⁊ deinceps cō-
2 gregari non poſſunt. arg. huius legis. ¶ † Not.
c ſecundo,[c] qꝺ ante factū eſt maleficijs obuiandum, ne cōmittantur: poſt factū vero puniēda ſunt commiſſa: vt patet in fi. huius legis. Et ſic eſt ar-
d gu.[d] ꝙ ſi inter duos cōtenditur de poſſeſſione: ⁊ eſt timor armorum, ꝙ Iudex pōt prohibere ne accedāt ad poſſeſſionem, donec ſit diſcuſſum de iure: quod dic vt no. Inn. de proba. c. in preſentia. facit quod no. Cy. ꝫ. vti poſ. l. i. circa finem. facit de offi. procu. ceſ. l. fi. quod eſt not. Iſte autem timor nō habetur indiſtincte in qualibet perſona, ſed ex qualitate perſonarum eſt per iudicem perpendendum: vt no. Cy. ꝫ. de his qui ad eccle. confu. l. denuntiamus. Item eſt arg. cōtra pote-

c ¶ Not. ſcōo quod ante factum maleficiū ſit obuiandū: vide pulchrū tex. ⁊ ibi. d. Ant. in. c. ad diſſoluendū de deſpon. impu. vbi admittitur denuntiatio ſup maleficio committēdo. qꝺ eſt not. dignū. vide Jo. no. in. c. i. de poſtu. ꝑl. vbi Iudex pōt ingrere ſine infamia precedente, ⁊ recipere teſtes ſine iuramento, ad obuiādum crimini committendo: ſecus ſi iam eſſet cōmiſſuꝫ. vide que not. in. c. i. de reſti. ſpolia. ⁊. d. Ant. i. c. matthe⁹. deſimo. vbi bonuꝫ eſt redimere vexationē, non pro iure queſito, ſed pro iure querendo. vide do. Abba. in. c. cum in tua. de ſponſa. vbi refert Gof. in ti. de accu. ad fin. dicere ꝙ admittitur denuntians infamis quo ad delictū cōmittēdum. vide gl. ⁊ tex. in. c. per tuas. el. ij. deſimo. vbi excuſatur ille qui eſt facilis ad credendum, qñ crimen eſt commiſſum. dixi in. d. c. per tuas. vide gl. in. c. ij. de here. vbi licet admittatur ad corrigēdum aliū in delicto cōmittēdo: ſecus in cōmiſſo: q꞉ ſolus ſuperior admittitur. vide que ibi dixi: ⁊ vide c. ſuper eo. vbi admittitur mater ad dirimēdum matrimonium: ⁊ Jo. de lig. in ca. nouit. de iudi. vbi dicit quod quando denūciatur crimen committendum: eſt ex precepto talis denuntiatio, etiam in laico. vide ibi doc. ⁊. d. Pe. in. c. iij. loco. de preſump. vbi dicit qꝺ ſufficit probare affinitatem preſumptam ad dirimēdum matrimonium cōtrahendum. alleg. Jo. and. in. c. preterea. de teſti. do. Anto. in. c. ex parte. de teſta. vbi dicit qꝺ in promouēdo quilibet de populo poteſt opponere: vt nō promoueatur, ſecus ſi iam eſt promot⁹. vide ibi. ⁊ Bal. in rub. de accu. vbi dicit allegādo Gof. quod ante factum Iudex debet ſtudere paci, poſt factum punire. ⁊ vide Bal. in. l. i. §. quies. de offi. prefec. vr. vbi dicit quod ante meleficium debet poteſtas obuiare, ⁊ poſt punire, adeo quod poteſt remoueri ab officio: vide tex. in. c. per tuas. de vſuris. vbi Iudex obuiat exceptioni fiende. c. ex literis. de ſpon. ⁊ vide Inn. in c. omnis. de pen. ⁊ remiſſio. vbi dicit quod peccatum committendū dictum in penitentia, poteſt reuelari. ſimile in. c. hoc quarto videtur. xxij. q. v. vide Doc. in. c. pe. de dolo ⁊ cōtumacia. ⁊ gl. i. c. i. de eo qmit. in poſ. vbi dicūt ꝙ illud ca. hꝫ locū ī bñficio obtinēdo. nō aūt ī obtēto. an. bar.
d ¶ Et ſic eſt arg. Uide Bal. in. l. equiſſimū. ff. de vſuf. Bal. in. l. ordinarij. de rei ven. notaui ad Bar. in. l. ſi duo. ff. vti poſſide. bal. in. ti. de libel. cōcep. in addi. do. Abb. in. c. ij. de ſeque. ⁊ in. c. i. de libel. obla. vide gl. in. c. i. de iureiur. vbi Iudex poteſt occurrere peccato futuro, ⁊ cogere creditorē ad relaxandum iuramentum ſuper vſuris preſtitum. And. Bar.

a ¶ Poteſtates. Adde Bald.in.l.j.§.quies.in fi.ff.de offi.prefecti.vrb. No.ꝙ ſi poteſtas videt rixã, debet illam impedire:facit:qđ habetur in c.quante.de ſent.excom.ꝛ in.c.ſi iudeos.ꝛ que ibi dixi de iudeis.
b ¶ Generaliter.dicit no.ꝙ infeſtãtes alios, ſunt repellẽdi. vide Nic.de nea.ĩ aut.de leno.in.§.fi.ꝛ ibi ẽ tex.ꝙ lenones debẽt expelli de ciuitate,
ne cõtaminẽt femi-
nas.vide text.in.l.
caſus maioris. et
ibi Lud.ro.vbi di-
cit quod patientes
morbũ peſtiferum,
ſunt expellendi ab
vrbe:vide Oui.ĩ.j.
amo.Sꝫ immedica
bile vulnus enſe re
ſcindendum eſt: ne
pars ſincera tra-
hatur. iuxta illud:
Morbida facta pe-
cus, totum corrum
pit ouile.facit qđ re
ferũt Moder.in.l.
de pupillo. §. qui
nuntiat. ff. de ope.
no.nunc. vnde di-
cit Dy.pr̃es cano-
niſtas motos fuiſ-
ſe ad deponendos
leproſos, ꝛ excludẽ
dos a ciuitate. xx-
iij.q.iiij. Eodeꝫ mõ
mulier male fame
põt expelli de vici-
nia, ne alias infa-
met: ita ꝛ ſchola-
ris põt repelli de
collegio. ar. ei⁹ qđ
no.in.l.j.ff.ſol. ma.
ita de ſocietate.ar.
l.ſi conuenerit.ff.pro ſocio.ꝛ glo.in.l.non aliter.ff.de vſu ꝛ ha. vide bal. in capi.intelleximus.de iudi.ꝛ in.c.ſignificauit.de reſcrip.vbi querit de leproſis, ſi non poſſunt ſtare in ciuitate, non poſſunt ſtare in ſuburbijs. per ca.ſi ciuitas.de ſenten.excõ.lib.vj.vide q̃ dixi in ca.Rodulph⁹.de reſcri.do.Alex.in.c.poſſeſſionẽ.de pbat.vbi dĩ ꝙ Iudex ex ſuo officio põt repellere agentẽ in iudicio, ſi habet alios.ꝛ loquit̃ in excõ.A.S.
☞ Adde inquantum alleg.Dyn.dicentem patres canoniſtas motos fuiſſe ad deponendum leproſos. Adde quod notaui in apoſtil.ad Iaco.reb.in.l.ſi qua.in.ij.in ver.a conſortio aliorum.C.de ſpectacu.li.xi.Cel.
c ¶ Timor. Ideo peſtilenti morbo affectus, expelli poteſt de ciuitate: ꝛ ita Roma.in.l.caſus.ĩ.de teſta.per illum tex.Alex.
d ¶ Laici.hoc vide per Cy.nec canoniſte prohibẽt: imo permittunt, vt tenet Inn.in.c.cum eccleſia.extra de immu.eccle.Alex.
e ¶ Dicat. Nõ hoc dicit imp.ſalua Bal.pace, ſꝫ nõs ſperare ꝛ accipere a ſummo patre ſpiri. ſan.ſic euãge.Io.ca.xv.in fi.qꝛ vero Sp̃s a patre p cedit, ꝛ filius in patre eſt, a patre ꝛ filio procedit Sp̃s ſanctus. iuxta ſanctam ſcripturam ꝛ ſanctam Nicenam ſynodum.M.Anto.
f ¶ Nemo cleri. Vide.c.ij.§.j.de here.lib.vj.ꝛ que dixi in cle.j.de ſum.tri.
g ¶ Non poſſit appellari. No.ꝙ a ſententia lata ſuper alimentis non appellatur. vide Bar.in.l.fi.ff.de app. And.Barb.
☞ Adde bo.gl.in.l.ſi quis.§.ſi qs ex his.in ver.ſentẽtie.ꝛ quod ibi notaui in apoſt.ad illam gl.in ver.finem.ff.de lib.agno.Celſus.
h ¶ Dignitas auget crimen. An dignitas aggrauet delictũ, vide qđ no. in.c.cũ quidã.de iureiur.ꝛ q̃ notaui in tex.in.c.qual̃r.el.ij.de accu.ꝛ vide Bal.in vſi.feu.in.c.j.in.§.ſi qs vero.de pace iur.fir.vide.d.pe.de Anc. in cle.ij.de vi.ꝛ ho.cle.gl.in.c.excõicamus.§.credẽtes.de here.ꝛ ibi dixi. vide Bar.in.l.fi.ff.de re.diui.ꝛ gl.ibi, vbi ſi qs dℓiqt reſpectu vtilitatis punit̃ in pſona, ita vt qlibet vl̃ niſi eẽt taxata pena. vide p Bar.an.bar.
☞ Adde iſtũ ĩ.c.ſi qs vero temerario.de pac.iura.fir.vbi dicit eẽ verũ, niſi qñ per nobilẽ ꝯtẽnit̃ mandatũ principis: vel qñ eſſet famulus principis: vt no.idẽ in.c.inſup.de phi.feu.alie.p Fed.in vſi.feu.tex.in.l.j.C. de cõduc.ꝛ pcu.domus aug.li.xij.ꝛ in.l.vna.ꝛ ibi dixi in apoſt.Iac.redu.ff.nu.ij.in ver.vide Cy.C.vt nemo ad ſuũ patro.li.xj.qđ eſt verũ in pena corporali: in ſpũali vero ſec⁹, ſcđꝫ Card.ĩ cle.j.§.pen.extra de her. ꝛ in cle.ij.§.notarij.eo.ti.de quo etiã vide iſtũ cõſi.cccviij.vol.iij.Celſus.
i ¶ Quarto opponit̃, An delictũ palã factũ magis aggrauet. vide tex.in c.cũ quidã.de iureiur.ꝛ ibi Mod.ad literã recitant iſta verba Ja.but.ꝛ vide gl.xxxj.diſt.c.clericus qui.q̃ dicit ꝙ ille magis peccat, q magis cõtẽnit, ſiue palã, ſiue clam. vide gl.ĩ.c.nemo.xxxij.q.iiij.q̃ dicit ꝙ occulte peccans.dr̃ magis peccare. vide tex.in.c.j.vt eccle.benefi.vbi preſumitur contra conferẽtem beneficium occulte. vide que ibi dixi. Andr.Barb.

a ſtates ᵃ qui vident rixam, ꝛ non impediunt: de
hoc vide per Cy.ĩ.de noxa.l.ſi ſeruus.vbi omni-
no videas. Tertio no.ꝙ reſcripta cõceſſa hereti
cis, ſunt ipſo iure nulla. Et eſt preſumptio iuris
ꝛ de iure, ꝙ ſint obtenta, per fraudẽ. hic adde qđ
no.viij.diſt.c.quo iure. Vltimo no.in fi.huius le
gis, ꝙ heretici qui audent facere ſuas cõgrega-
tiones: ſunt de ciuitate expellẽdi. dicit Guil.de
b cu.ꝙ rõ eſt, qꝛ inficiũt alios.ꝛ gñaliter ᵇ dicit qđ
c vbicũqꝫ eſt timor ᶜ hmõi infectionis, vel ſimilis,
põt quis expelli de ciuitate. alle.tex.in aut.iuſiu.
qđ preſta.ab his.ꝛ ſic eſt arg.p confinatis, per ſu
periores, quibus aſſignãtur certa loca. ¶ Vlti-
3 mo no.qđ eccleſie non ſunt cõferende hereticis.
ſed catholicis. Doc.inducũt hoc in argu.ad.q.
d vtrũ laici ᵈ p tuitione publici ſtatus pñt fortifi
care turrim eccleſie. Et eſt hic ar.qđ nõ: qꝛ eccle-
ſie pertinent ad clericos, non ad laicos: tñ ꝯtra-
riũ eſt verũ ſcđm Ja.de ra.Cy.ꝛ Pet.pp̃ter pu
4 blicã vtilitatẽ: qđ canoniſte nõ cõcedũt. ¶ † Op
po.ꝛ formo tres oppoſitiões. Primo.ꝙ iſtis ſit
conceſſus locus, vbi poſſint congregari.vt.ĩ. de
iudeis.l.in ſynagoga. Sol.ibi loquit̃ in iudeis,
hic in hr̃ticis, ꝛ eſt ratio: qꝛ fides iudeorũ habuit
principium veritatis: ꝛ ideo nõ ſunt ita deteſta-
biles iudei ſicut heretici, ſcđm doc. Secũdo op-
po.ꝙ non ſit ſpeciale, ꝙ reſcripta per obreptio-
nem obtenta vitient̃: imo eſt regulare. vt.l.reſcri
pta.ĩ.de preci.impe.offe.ꝛ.ĩ.ſi contra ius vel vti.
pub.l.ꝛ ſi legibus. Solu.hic eſt ſpeciale quo ad
fraudem preſumendam: nam regulariter non
preſumitur in impetrante dolus: ſed in caſu hu-
ius legis preſumitur dolus.ꝛ in hoc eſt ſpecialitas ſcđm Jac.but. Ter
e tio ꝛ vltimo opponit̃, ꝛ videt̃ qđ Imperator male dicat ᵉ, ꝙ ſpũſſanctus
ſolũ a pr̃e pcedat: qꝛ imo pcedit a pr̃e ꝛ filio: vt in ſymbolo. Sol.ſcđm
gl. Imperator erat grec⁹, ꝛ tenebat errorẽ grec.ſcđm hoc hereticus ꝯdẽ
naret hereticũ: qđ eſt ridiculũ, vñ dic ꝙ pr̃ includit filium: vnde qđ dr̃ ꝙ
pcedit a pr̃e, ſubintelligat̃ ꝛ a filio: ꝛ ſic nõ obſt.ꝙ de vno dicit.nã quod
de vno dicitur inſeparabilium: ꝛ de altero intelligitur eſſe dictum.

1 ☞ Clerici ex ordine litere premittuntur militibus.
2 Deciſa ſemel, an ꝛ quando poſſunt iterum decidi, ſeu reuolui.
3 Nobilis an plus debeat puniri, quam ignobilis.ꝛ. nu.1.
4 Facere aliquid clam vel ſecrete, an ſit peius, vel econtra.
5 Occidens aliquem veneno, dicitur eum proditorie occidere.
6 Religioſus profeſſus exiens de monaſterio, ꝛ ducens vxorẽ, an poſſit puniri per inquiſitorem heretice prauitatis.
7 Clericus expulſus a conſortio clericorũ, an perdat priuilegia clericalia. Et ibi quid in aduocato. Et quid de ciue expulſo perpetuo. ibidem.

¶ Lex tertia.

f **NEmo clericus.** ᶠ Nõ eſt licitũ de fide catholica publice diſputare, pp duas rõnes hic poſitas. Et ex varietate ſeu ex ꝯditiõe pſonarũ varie imponunt̃ pene. h.d.ſcđꝫ Ja.but. Tria facit. pmo
phibet diſputare. Scđo duas rõnes annectit. Tertio ꝯfaciẽtes punit.
1 ¶ In tex.ibi, in poſterũ. prima rõ.in tex.ibi: nã ſcđa rõ.† No.hic ꝙ cle-
rici premittunt̃ militib⁹ ex ordine litere. Secũdo nota ꝙ phibẽdus eſt
tumult⁹. Tertio no.ꝙ reuoluẽs ſemel diffinita, dicit̃ iniuriã facere dif
finitorib⁹. Quarto nota ꝙ ex qualitate perſonarũ diſtinguẽda ſunt ge-
nera penarũ.qđ eſt verũ in pena nõ vniformi: ſꝫ in pena vniformi taxa-
ta p legẽ, vel ſtatutũ, nõ eſt habẽda diſtinctio pſonarũ. ſecundũ Guil.qđ
eſt no.facit.ff.de penis.l.hodie.ꝛ de effra.ꝛ expi.l.j.§.expilatores. Quin
to no.qđ in penis imponẽdis miti⁹ ꝛ remiſſi⁹ agit̃ cũ nobili, q̃ cũ igno-
bili. vñ nobiles nõ luunt in corpore: ſed ignobiles ſic: qđ eſt notandum.
¶ Opp.ꝙ licitũ ſit diſputare de fide: vt.l.qm̃.ĩ.tit.ij. Sol.licitũ eſt pro
defenſione fidei, ꝛ ad conuincendũ hereticos: ſꝫ nõ eſt licitũ pro ſubuer-
ſione fidei: ꝛ ſic nõ ob. In dubio aũt ille q eſt bñ inſtruct⁹ in fide ꝛ ille q
eſt catholicus, preſumit̃ diſputare p fidei cõſeruatione: ſed indocti non
2 pſumunt̃ diſputar̃ p fidei ꝯſeruatiõe, ꝛ hoc ꝯſiderauit hec lex. ¶ † Op.
ſcđo, ꝛ videt̃ qꝛ ſemel deciſa poſſint iterũ retractari, aut reuolui: vt.ĩ.de
app.l.in maiorib⁹.ꝛ de tẽp.app.l.p hãc. Sol.dicit gl.ꝙ qñ deciſio funda
tur ſuper ius naturale, nõ põt iterato reuolui, nec appellari: vt hic. ſed
quãdo deciſio fundat̃ ſuper facto: tũc põt appellari.ꝛ ita loquit̃ contra-
rium. Sed Jac.de bel.dicit aut eſt deciſio generalis: ꝛ nõ põt appellari:
vt hic, aut deciſio eſt ſpecialis qꝛ pronuntiatur cõtra Titiũ, qꝛ eſt here-
ticus: tũc ab iſta pnuntiatione bene põt appellari ſcđm ius ciuile, ſed ſe
cundum ius canonicũ minime: vt extra, de here.c.vt officiũ.li.vj.ꝛ eſt
ſpeciale ĩ crimine hereſis. Solu.aut gl.eſt arg.ad.q.ꝙ ſi iudex mandat
patri ꝙ pſtet alimẽta filo, ꝙ aut iſta ſentẽtia fundat̃ tantũ ſuper iure na
g turali: qꝛ pater confitebat̃ illũ eſſe filiũ: ꝛ tunc nõ poſſit appellari ᵍ aut
in facto: qꝛ pater negabat illũ eſſe filiũ, ꝙ eſt facti, non iur. Et tunc poſ-
ſet appellari ex theorica huius gl. Circa hec vide Guil.ff.de his q ſunt
3 ſui vel alie.iur.l.vlt. ¶ † Tertio opp.ꝛ videt̃ ꝙ pl⁹ debeat puniri in di-
gnitate exiſtens, ſeu nobilis, quam ignobilis, ſeu priuatus.vt.ff.de in
cen.rui.nau.l.pedius.ꝛ.ĩ.de epiſ.ꝛ cle.l.preſbyteri. Solutio, aut digni-
h tas auget ʰ crimen, ꝛ auget̃ pena: vt.d.l.preſbyteri. aut dignitas mino-
rat delictũ: ꝛ tũc minuit penã. vt hic: nã hic minus delinquũt nobiles
quam ignobiles, propter rationem poſitam in gl. Aut dignitas nec mi
norat, nec auget crimen: tunc aut tractatur de pena corporali, ꝛ minus
puniuntur nobiles: vt hic, ꝛ in.l.in ſeruorum.ff.de penis. aut tractatur
de pena pecuniaria, ꝛ tũc magis puniunt̃ diuites, quam pauperes: vt.l.
illicitas.in fi.de offi.preſi.ꝛ hoc verum in penis difformibus: ſed in pe-
nis vniformiter impoſitis equaliter ſunt puniendi omnes. ſecundũ Ja.
butri.ꝛ Guil.ꝛ alios. Et hec faciunt ad ſtatuta terrarum, duplicantia
penas contra nobiles, cum ſint probabilia, vt intelligantur de pena pe
cuniaria, non corporali: nam qꝛ magnates magis audent, magis eſt eis
4 obuiandũ: vt arg.d.l.preſbyteri.in rõne ſui. ¶ † Quarto opponit̃ ⁱ hic
i dicit̃ ꝙ non licet diſputare palam de fide, quaſi permittat clam, vel in
ſcholis diſputare. Contra, imo peius eſt facere clam, quaꝫ palam, vnde
videtur ob.ff.de ritu nupt.l.fi.ꝛ de admi.tut.l.non exiſtimo. Super hoc
poſt Cyn.ꝛ alios, dicit Jac.but.ꝙ aut tractam⁹ de cauſa delicti, aut de
effectu. ſi de cauſa, q̃ eſt dolus: aut conſtat de dolo: ꝛ non facio differẽ-
tiam clam, vel palam: qꝛ regulariter eadẽ pena imponitur. Fallit in ca-
ſibus expreſſis in iure: vt in furto. Aut non conſtat de dolo, ſed dubita
tur: ꝛ tunc refert aut tractamus de his que ſunt de genere prohibito-
rum, ꝛ non facio differentiam clam, vel palam: quia ſemper dolus pre-
ſumitur: vt.ĩ.de ſica. l.j.ꝛ.ff.ad.l.aquiliam.l.ſi quis fumo. Saluo ꝙ ra-
tione cauſe exterioris hoc inſpicitur quandoque, vt in rapina, que ma-
gis punitur quam furtum, non ideo ꝙ ſit facta palam: ſed ideo quia eſt
maius delictum, qꝛ habet in ſe violentiam. Simile eſt in veneficio ꝛ ho
micidio nam veneficiũ dicitur graue, non ꝙ fiat clam: ſed qꝛ habet in ſe
5 proditionẽ quandã: vt.l.j.ĩ.de male.ꝛ mathe. ¶ † No.ſcđm hoc, ꝙ ille q
venen-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

a venenat[a] aliquem, dr eū ꝓditorie occidere. Aut loquimur de his q̄ ſunt de gn̄e permiſſoꝝ: vt mr̄imonia, tñ in quadā ſui ſpē ſunt ꝓhibita: ⁊ tunc aut fiunt clā, ⁊ p̄ſumit dolꝰ, aut palā, ⁊ p̄ſumit error: vt. d. l. fi. de ri. nup. ⁊. l. ſi adulteriū cū inceſtu. ff. de adul. Et hoc ſi cōſideres delictū ex parte cauſe: ſi aūt ex parte effectus: tūc dico ꝙ peius eſt facere palā, rōne mali
6 exēpli. ⁊ hoc cōſiderat lex nr̄a ſcðm Ja. bu. ¶ † Et ex his īfert Ja. ad. q. de pfeſſo, qui exiēs de monaſterio accepit vxorē, vtrū poſſit puniri per inqſitorē heretice prauitatis: ⁊ vr̄ qd ſi ꝯtraxit clā, p̄ſumit i dolo, ⁊ nō in errore: ⁊ ſic nō p̄ſumit hereticus: q: heresis nō pōt eſſe ſine errore. Aut ꝯtraxit palā: tūc q: p̄ſumit errare: dic ꝙ aut fert ꝙ ē hereticꝰ: q: errat circa ſacramēta, ⁊ iō pōt puniri p inquiſitorē heretice prauitatis ſcðm Ja. Sed certe iſtud qd dr ꝙ palā faciēs preſumit errare, eſt ad excluſionem delicti: nō ad incluſionē, vñ cōſequētia Ja. nō tz. vñ puto qd ſi aliud nō ſit in cā, ꝙ iſte nō ſit hereticus, niſi velit errorē ſuū pertinaciter defende
b re, allegādo ꝙ ei ſit licitū, qd fecit. oīs aūt paratꝰ corrigi[b] non eſt hereticus: vt extra eo. c. dānamus. in fi. deinde gl. parua colligit hic ar. ab effectu. hoc modo. Imponit pena, ergo preceſſit delictū. Itē ex gn̄e penarū
7 cognoſcūtur qualitates delictoꝝ: vt. l. ij. de pub. iud. ¶ † Ultimo vos videtis hic qn̄o clericus expellit a ꝯſortio clericoꝝ. dicit gl. ꝙ per hoc perdit clericoꝝ priuilegia. ⁊ bene dicit. ⁊ pro hoc extra de cōſti. c. ex literis. ſic ⁊ eiectus de cōſortio aduocatoꝝ, nō hz priuilegia aduocatoꝝ. Et expulſus expulſiōe perpetua: nō hz priuilegia ciuiū: vt no. in. l. amiſſione. §. qui deficiunt. de capi. dimi. vide in aut. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. in prin. ⁊. §. j. vbi probatur ꝙ ſine cauſa non debet quis expelli. Bal.

Inter. Clariſſima eſt hec lex, in qua dn̄s Imperator reſcribit pape de fide, quam modo tenet, quā vide per te. ⁊ per iſtā. l. ēt apparet qn̄o ꝓhibite ſunt vſure. Super iſta epiſtola dicit. Odo. ꝙ rōne peccati pōt Papa cognoſcere de quocunq͂ delicto. Sed tu dic vt not. per Ber. extra de pur. cano. c. nos inter alios. Bal.

¶ De ſacroſanctis eccleſijs. Rubrica.

¶ Super rubrica. Dic ad euidētiā, eſt ſciendū ꝙ tribꝰ modis ſumitur
c eccleſia.[c] vno pro congregatione vniuerſali oīm fideliū. ⁊ de hoc habes in ſymbolo, ⁊. ſ. ti. j. l. j. ⁊ ep̄la inter claras. Sz ī hac ep̄la eccleſia hz multa priuilegia. ſ. ꝙ q credit in ea, vocat xp̄ianus: ⁊ qui nō credit, punit: vt l. j. ſ. ti. pri. Scðo mō ſumit eccleſia p loco ſacro muris circūdato. ⁊ ſcðz hoc habet priuilegia: vt ptz. j. de his q ad eccle. cōfu. l. j. Tertio mō ſumit eccl̄ia p ꝯgregatione pluriū in eodē loco cōgregatoꝝ ad ſeruiēdū Deo, ⁊ hoc mō ſumit hic eccleſia. Et q: hz priuilegia ⁊ res: ideo dr ī rubrica de rebꝰ ⁊ priuilegijs earum ſm Azo. in ſumma. ⁊ Ja. bu. qd latius declarat Inno. extra de ſen. excō. c. nouerit. Et adde quod no. in. l. ſicut. ff. quod cuiuſq͂ vniuer. nomine.

1 ☞ Collegia omnia catholica ſunt ipſo iure approbata.
Arbitrium liberum dicitur quatuor modis.
2 Relicta eccleſijs, vel pijs locis, an requirant de iure ciuili ſolennitatem requiſitam in teſtamentis.
3 Teſtari qui poſſint, vel non: ⁊ ex quibus cauſis.
4 Teſtari qui non pn̄t rōne penalitatis: an poſſint teſtari ad pias cauſas.
5 Filiuſfamilias, an poſſit teſtari ad pias cauſas.
6 Prodigus, an poſſit teſtari pro anima cum authoritate tutoris?
7 Spurius, an ſit capax relictorum in teſtamento pro anima?
8 Res feudales, an poſſint relinqui pro anima.
9 Pater an poſſit relinquere bona pupilli pro anima.
10 Diſpoſitio captatoria an teneat in relictis ad pias cauſas?
11 Executor, an poſſit eligi in relictis ad pias cauſas.
12 Teſtator ad pias cauſas, an poſſit decedere p parte teſtatus, ⁊ pro parte inteſtatus.
13 Numerus ordinarius teſtiuz, an requiratur in relictis ad pias cauſas?

¶ Lex Prima.

Habeat. H. d. Pio ⁊ religioſo loco recte relinquit: q: eoipſo ꝙ piū eſt, ipſo iure approbat, ⁊ vltimū arbitriū qd nō redit, liberū eē dz. h. d.
1 ¶ † Not. ꝙ oīa collegia catholica ⁊ pia ſunt ipſo iure approbata, ⁊ ſunt capacia relictoꝝ. Iſtud tñ fallit hodie in collegijs fratrū minorū, per decretalē exijt. ⁊ aliā que incipit, exiui de paradiſo. tangit per Cy. j. de epi. ⁊ cle. l. deo nobis. ¶ Scðo no. ꝙ liber dz eſſe ſtilus, id eſt diſpoſitio i ſcriptis, ⁊ liberū dz eſſe arbitrium, etiā ſine ſcriptis in teſtando. ¶ Circa qd dicatis, qd liberum arbitriū dr quatuor modis. Primo mō dr habere liberū arbitriuz ille, q hz ptātē preferēdi iniquū equo. vt. ff. d. le. iij. l. fideicōmiſſa. §. q̄ꝗ. qd cōtingit in rerū ſuarū diſpoſitione, nō in alienarū: vt. ff. mād. l. creditor. §. Luciꝰ. ff. de admi. tu. l. impuberi filio. ⁊. l. Centurio. de vul. ⁊ pup. ꝓmiſ. l. iij. Scðo modo dr habere liberū arbitrium, qd nullo iuri cōi eſt ſubmiſſum: vt. ff. de pecu. l. ante litem. Tertio mō dr habere liberū arbitrium, qd a nullo cogente vel ꝓhibēte imperio, ſed libero arbitrio ⁊ ſola voluntate fit: vt. j. de tranſac. l. ſi quis maior. j. de teſta. l. omniū. ⁊ hic dr. Quarto liberū arbitriū dr, qd nō requirit ſolēnitatem legum. i. ſolennitatem iuris ciuilis: vt. ff. de mili. teſt. l. j. ¶ Item debetis ſcire qd ſtilus dr duobꝰ modis. vno mō dr ſtilus quecunq͂ diſpō ſcripta: ⁊ ita ſumit hic. Scðo modo dr ſtilus ꝯſuetudo alicuius fori iudicialis: vñ dicimus ita eſt de ſtilo ep̄alis curie. de quo per Cy. in. l. j. que ſit lō. cōſue. ¶ Oppo. ꝙ tali collegio non poſſit legari, niſi ſit ſpāliter approbatū: vt legit ⁊ no. j. de here. inſti. l. collegiū. ⁊ de leg. j. l. ſi heres. §. vicis. ad treb. l. oībus. Sol. concedo ꝙ non pōt legari niſi licito collegio: ſed
d hoc eſt licituz, eoipſo ꝙ eſt pium.[d] Et ideo dicit Ja. bu. ꝙ clibanarij qui nō poſſunt facere cōgregationem ad ſua negotia, faciūt eā adeundo ſanctam mariā de monte, ⁊ dicit ꝙ ipſo iure eſt permiſſum eis cōgregari: ex quo faciunt ad ſeruitia Dei ſcðm Ja. bu. Tu dic plene de hoc p Inn. de exceſ. prela. c. dilecti. Quero hic, qn̄ non pōt legari collegio, vtrū poſſit legari ſingularibus perſonis de collegio? Rn̄deo, aut collegiuz eſt ꝓhibitum rōne cōgregationis: aut rōne perſonarū, vt q: ſunt heretici. primo caſu pōt legari ſingulis perſonis, vt legit ⁊ no. in. l. cū ſenatus. in gl. de rebus du. Scðo caſu nō pōt legari ſingulis, vt no.
2 hic in gl. ¶ † Scðo quero, vtrū qn̄ relinquit pio collegio, vel ad pias cauſas: an de iure ciuili requiratur ſolēnitas, q̄ requirit in alijs relictis: ⁊ vtrū inhabilis poſſit teſtari? Rn̄det gl. ꝙ de iure ciuili inhabiles nō pn̄t teſtari. Nec obſt. verbū vnuſquiſq͂, qd eſt hic: q: verba gn̄alia reſtringunt ad
e habiles.[e] vt. l. vt gradatim. §. ſed ſi lege. de mu. ⁊ ho. ⁊ ad hoc quotidie allegamus hāc gl. Itē dicit gl. ꝙ requirit dicta ſolēnitas. j. e. l. gn̄ali. facit cōia de leg. l. j. circa med. ſecus eſt de iure canonico, vt no. extra de teſta. c. cū eſſes. ⁊. c. relatū. ⁊. c. cū tibi. ⁊ iſta eſt opinio antiquarum gl. ⁊ vera. Sed Bar. dicit ꝙ etiā d iure ciuili in talibus relictis ad pias cauſas eſt ſpāle: qd quidā inhabiles teſtant: ⁊ ꝙ nō reqrit iuris ciuilis ſolēnitas: vñ p plena inueſtigatione huius materie, queramus de multis qōnibus. Et primo ꝯſideremus perſonā relinquētis. ſcðo perſonā eiꝰ cui relinquit. tertio ꝙ relinquit. quarto tp̄s q̊ relinquit, qnto eius volūtatē, ⁊ eius cōfirmationē. ſexto ſolēni
3 tatē. ¶ † Circa primū, ad euidētiā premittenduz eſt, ꝙ vniuerſalr ſunt qdā, q nō pn̄t teſtari ex defectu ſenſualitatis: vt. j. q teſt. fa. poſ. l. furioſum. quidā rōne iudicij īſtabilitatis: vt. j. de teſt. mili. l. fi. qdā rōne penalitatis: vt. ff. de iniu. teſt. l. ſi qs filio. §. qd ſi quis. de teſta. l. eius qui. quidaz rōne patrie poteſtatis: vt. ff. de teſta. l. filius. quidā ratione interdicti ⁊ prodigalitatis: vt. ff. de teſta. l. is cui bonis. quidā rōne ſtatus dubietatis: vt. ff. de teſta. l. de ſtatu. Modo videamus vtrum iſte regule fallant in relictis ad pias cauſas. debes enim ſcire quod omne relictum pro anima, dicitur relictum ad pias cauſas. eſt glo. ſing. ff. de lega. ij. l. ſi quis titio. vnde etiam ſi relinquitur cōſanguineo pauperi pro anima, iſtud dicit pium relictum. iſta eſt gloſſ. ſingu. de ſepul. c. ij. ſecus ſi
f relinquatur conſanguineo diuiti:[f] vt not. glo. j. eo. l. illud. ¶ Quero, vtrum furioſus, mutus, ⁊ ſurdus a natiuitate, poſſit teſtari pro anima?

a ¶ Uenenat. No. ꝙ venenans aliquē, dr illum ꝓditorie occidere. vide qd no. dicit Ang. in. l. j. infra de male. ⁊ mathe. ⁊ Bal. in. c. j. qui. mo. feud. amit. in vſib. feu. ⁊ in aut. Item nulla. j. de epiſc. ⁊ cle. ⁊ in. l. cum fratrē. j. de his qui. vt indi. alleg. Jac. but. hic ⁊ Mod. in. c. j. de ſortileg. But. in. l. j. C. de maleſi.

b ¶ Corrigi. Ad hoc Archi. in. c. qcūq͂. de here. in. vi. ⁊ de qd. iſta per Mod. in. c. ad abolendaz. extra eo.

c ¶ Eccleſia. qn̄q͂ eccleſia denotat viros eccleſiaſticos: vnde tex. eſt cuz gl. in ver. eccleſia. in. c. j. lxxiij. diſtin. ⁊. vij. q. j. c. ſicut. ⁊. c. ſcire. vbi bo. gl. ⁊ eſt tex. cum gl. ibi in. c. cuz clerici placentini. extra de verbo. ſig. Eamq͂ eccleſiā appellamus qn̄q͂ matrem, qn̄q͂ vxorem, quandoq͂ filiā glo. eſt in. c. quorum vires. lxviij. diſtin. ⁊ quot modis eccleſia ſumatur, ponit Antoni. de but. in c. ſi. extra ne prela. vi. ſuas.

d ¶ Eccleſia. Quomodo capiatur eccleſia, vide glo. in. c. ſi. ne prela. vi. ſuas. c. j. lxiij. diſt. vij. q. j. c. ſacre. ⁊ ca. ſicut. ⁊ c. cum cleric. de verbo. ſig. And. barb. ☞ Eoipſo qd eſt pium. Adde Bar. in. l. cū ſenatꝰ. q. iij. ff. de re. du. ⁊ in. l. j. §. ſed religionis. ff. de colle. illi. ⁊ aliqd in addi. ad iſtū in. l. collegiū. per eū alleg. notaui etiaz in addit. ad Guil. de cu. hic, nu. vij. ī ver. hz locū qd dicunt doc. ⁊ Feli. in. c. accedētes. in prin. extra de p̄ſcrip. ⁊ ad hoc qd querit, an ſingulis perſonis poſſit legare, ⁊c. vide Guil. de cu. vbi. ſ. ⁊ qd ibi poſui ad eum. Celſus.

e ☞ Reſtringuntur ad habiles. Adde bo. gl. in l. j. §. nunciatio. in gl. in ver. in publico. ⁊ quod ibi notaui in apo. ſuper illam. in ver. quilibet poteſt nūtiare. ff. de no. ope. nun. Iſtum in rub. j. qui accu. non poſ. ⁊ omnino per Alex. in. l. ſi filius. ff. ſi cer. pet. Celſus.

f ☞ Conſanguineo diuiti. Adde Iſtum in. l. illud. j. eod. vbi bo. glo. ⁊ in aut. ſilr. j. ad leg. fal. ⁊ Bar. in. l. diuus. la. j. eo. ti. Limitabis tñ hoc dcm̄ dū dicit legatū cōſanguineo diuiti etiā pro aīa factū nō eſſe pium, vt nō ꝓcedat, ſi teſtator credidit legatariū pauperē, lz ſit diues, vel ſi alr̄s ſit diues, inops tñ reſpectu qualitatis ſue, vt puta ꝙ ſit nobilis, q parū habet in bonis, ⁊ eſt aſſuetus habere ⁊ tenere magnā curiam. vt per Alex. conſi. cvj. vol. iiij. quod inci. in hac heſitatione. ⁊ eſt cōſi. vincen. palioti. Et inquantum iſte dicit omne relictum pro anima eſſe pium, vide veritatem huius dicti: quia eſt multum largum. Iſtum in. c. j. donare. qui

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN